

PATVIRTINTA:
Skuodo rajono savivaldybės tarybos
2021 m. sausio 28 d. sprendimu Nr. T9-14

SKUODO RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS 2020 M. ATASKAITA

(demografinė būklė – 2020 m. duomenys, sveikatos būklė – 2019 m. duomenys)

Turinys

ĮVADAS.....	1
I SKYRIUS.....	2
SKUODO RAJONO SAVIVALDYBĖS GYVENTOJŲ DEMOGRAFINIAI POKYČIAI	2
1.1. Gyventojai.....	2
1.1. Mirtingumas	5
II SKYRIUS.....	7
BENDROJI DALIS	7
2.1. Pagrindinių visuomenės stebėsenos rodiklių savivaldybėje analizė ir interpretavimas („Šviesoforas“).	7
III SKYRIUS	13
SPECIALIOJI DALIS	13
3.1. Gyventojų skaičiaus pokytis 1000 gyventojų.....	13
3.2. Apsilankymų pas gydytojus skaičius, tenkantis vienam gyventojui	13
3.3. Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių, apmokamų iš Privalomojo sveikatos draudimo biudžeto lėšų, finansavimo programoje 2017-2019 m.....	17
3.4. Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių finansavimo programoje 2019 m.	19
IV SKYRIUS	22
SAVIVALDYBĖS GYVENSENOS STEBĖSENOS RODIKLIAI.....	22
V SKYRIUS	23
COVID-19 LIGOS EPIDEMIOLOGINĖ SITUACIJA SKUODO RAJONE IR ŠALYJE.....	23
V SKYRIUS	26
VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS RODIKLIŲ POKYČIAI	26
REKOMENDACIJOS	28
1 PRIEDAS.....	31

IVADAS

Visuomenės sveikatos stebėseną Skuodo rajono savivaldybėje vykdoma remiantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“. Pagal įsakymo 8.2 punktą, savivaldybių visuomenės sveikatos biurai kasmet rengia savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos projektą.

Pagrindinis visuomenės sveikatos stebėsenos savivaldybėje dokumentas – Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategija (toliau – Strategija), patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio d. 26 sprendimu Nr. XII-964 „Dėl Lietuvos sveikatos 2014 –2025 m. strategijos patvirtinimo“. Strategija nustato šalies sveikatinimo veiklos tikslus ir uždavinius, siekiamus sveikatos lygio rodiklius. Sveikatos strategijos strateginis tikslas – pasiekti, kad 2025 m. šalies gyventojai būtų sveikesni ir pailgėtų jų gyvenimo trukmė, pagerėtų gyventojų sveikata ir sumažėtų sveikatos netolygumai.

Strategijoje nustatyti šie 4 tikslai:

1. Sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį.
2. Sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką.
3. Formuoti sveiką gyvenseną ir jos kultūrą.
4. Užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius.

Savivaldybių institucijos Lietuvos sveikatos strategijoje nustatytus tikslus ir uždavinius įgyvendina per savivaldybės strateginį plėtros ir (ar) savivaldybės strateginį veiklos planą, atsižvelgdamos į savivaldybės gyventojų sveikatos būklę ir veiksnių, darančių jai įtaką, paplitimą. Strategijoje nustatytą gyventojų sveikatos lygį įmanoma pasiekti tik koordinuotai ir sutelktai veikiant įvairiems savivaldybės sektoriams.

Skuodo rajono savivaldybės tarybos sprendimais patvirtinti dokumentai:

- Skuodo rajono savivaldybės 2020-2025 m. strateginis plėtros planas (2019 m. gruodžio 19 d. Nr. T9-203);

- Skuodo rajono savivaldybės 2020-2022 metų strateginis veiklos planas (2020 m. sausio 30 d. Nr. T9-1).

Skuodo rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2020 m. ataskaita parengta taip, kad būtų galima įvertinti savivaldybės gyventojų sveikatos ir sveikatą lemiančių veiksnių būklę, Lietuvos sveikatos strategijos tikslų ir uždavinių gyvendinimo kontekste, nustatyti prioritetines problemines visuomenės sveikatos sritis, siekiant stiprinti savivaldybės gyventojų sveikatą bei mažinti sveikatos netolygumus. Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitoje pateikti 2020 m. gyventojų demografinę būklę ir 2019 m. visuomenės sveikatos būklę atspindintys rodikliai savivaldybėje, iš stebimų visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2016 m. gegužės 16 d. įsakymu Nr. V-637 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymo Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“.

Skuodo rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2020 m. ataskaitos tikslas yra pateikti pagrindinius Skuodo rajono gyventojų sveikatą atspindinčius rodiklius, jų dinamiką ir jų pagrindu pateikti rekomendacijas bei prioritetines kryptis Skuodo rajono plėtros plano siekiniams, strateginio veiklos plano priemonėms.

I SKYRIUS

SKUODO RAJONO SAVIVALDYBĖS GYVENTOJŲ DEMOGRAFINIAI POKYČIAI

1.1. Gyventojai

Nuo 2001 m. Skuodo rajono savivaldybėje gyventojų skaičius mažėja. Per paskutinius devyniolika metų Skuodo rajone savivaldybės gyventojų skaičius sumažėjo 9553 asmenimis: moterų sumažėjo 4896 asmenimis, vyrų – 4657, miesto gyventojų – 2723, kaimo gyventojų – 6830 asmenimis (1 pav.).

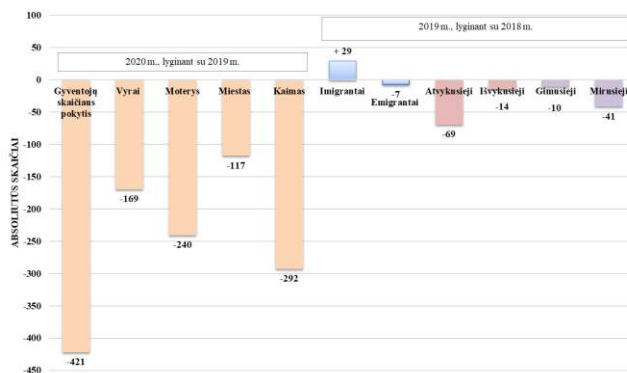
1 pav. Gyventojų skaičius pagal lytį ir gyvenamąją vietą Skuodo rajono savivaldybėje

Šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas, pastaba – 2020 metų pradžios duomenys

2020 m. pradžioje, lyginant su 2019 m., Skuodo rajono savivaldybės gyventojų skaičius sumažėjo 421 asmeniu: moterų – 240 asmenų, vyrų – 169, kaimo teritorijose – 292 asmenimis, mieste – 117. 2019 m., lyginant su 2018 m., 29 asmenimis daugiau imigravo o emigruojančių gyventojų sumažėjo 7 asmenimis. 2019 m., lyginant su 2018 m., Skuodo rajono savivaldybėje 69 atvykusiaisiais buvo mažiau, 14 išvykusiųjų buvo mažiau iš Skuodo rajono į kitas savivaldybes. 2019 m., lyginant su 2018 m., gimusiųjų buvo 10 asmenų mažiau, o mirusiųjų – 41-u mažiau.

Skuodo rajono savivaldybės gyventojų mažėjimą lemia:

- 1) neigiama neto vidaus migracija, nuo 2016 m. skirtumas tarp atvykstančių ir išvykstančių į kitas savivaldybes didėja;
- 2) neigiamas natūralus gyventojų prieaugis, nuo 2017 m. skirtumas tarp gimusiųjų ir mirusiųjų mažėja;
- 3) neigiama neto tarptautinė migracija, nuo 2017 m. skirtumas tarp imigruojančių ir emigruojančių į kitas šalis mažėja (2 pav.).

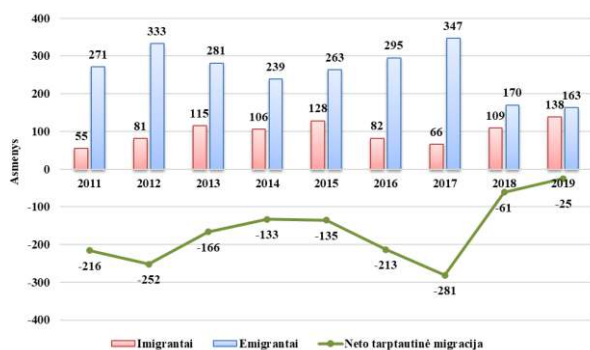

2 pav. Skuodo rajono gyventojų demografiniai pokyčiai

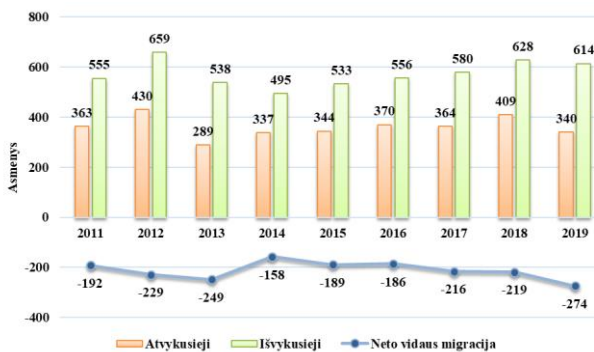
Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, VSB skaičiavimai

Pastaba – 2020 metų pradžios duomenys

Nuo 2017 m. Skuodo rajone emigruojančių asmenų mažėja (-184 asmenimis mažiau), o imigruojančių asmenų daugėja (+72 asmenimis daugiau). 2019 m. neigiama neto tarptautinė migracija: 138 asmenys imigravo, tačiau emigravo 163 asmenys. Atvykstančiųjų skaičius į Skuodo rajono savivaldybę iš kitų savivaldybių svyruoja. Nuo 2014 m. iki 2018 m. išvykstančiųjų skaičius didėjo, tačiau per paskutinius metus išvykstančiųjų sumažėjo 14 asmenų. 2019 m. neigiama neto vidaus migracija: 340 asmenų atvyko, tačiau išvyko 614 asmenų (3, 4 pav.).

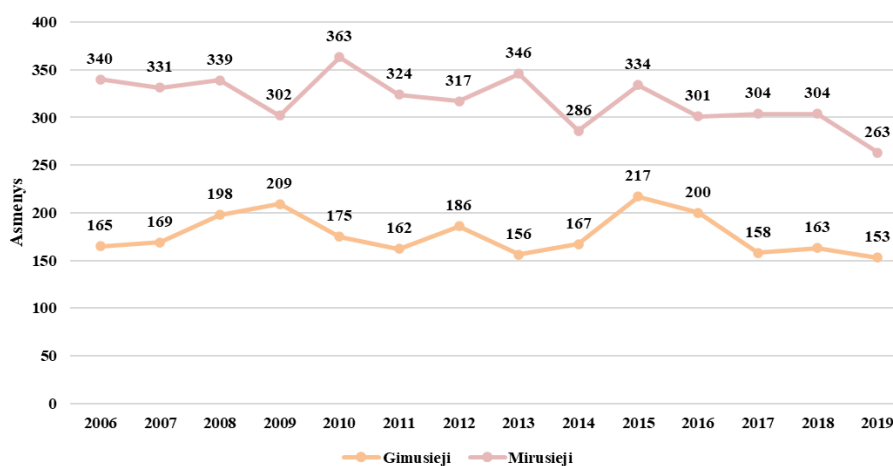
3 pav. Neto tarptautinė migracija Skuodo rajono savivaldybėje

4 pav. Neto vidaus migracija Skuodo rajono savivaldybėje

Šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas

Nuo 2006 m. stebimas neigiamas natūralus gyventojų prieaugis t. y. kiekvienais metais yra daugiau mirusiųjų nei gimusiųjų. Skuodo rajone 2019 m., lyginant su 2018 m., gimusiųjų sumažėjo 10 asmenų, mirusiųjų – 41 asmeniu (5 pav.).

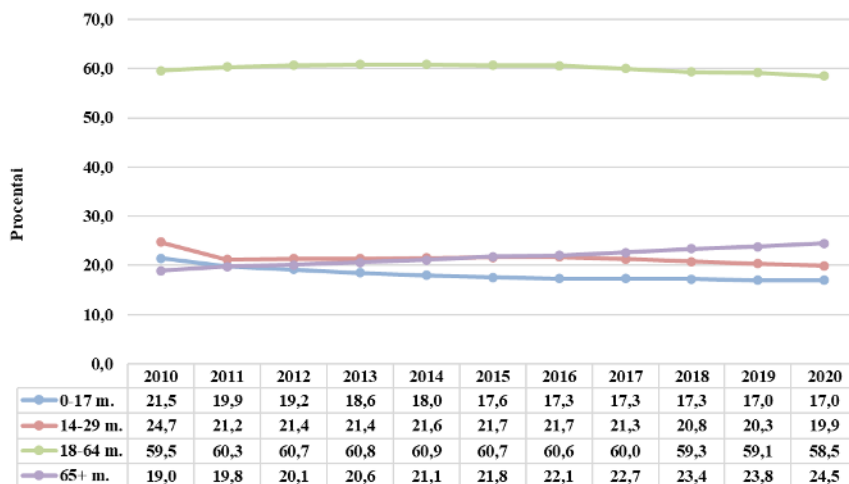

5 pav. Skuodo rajono mirusiųjų ir gimusiųjų skaičius

Šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas

2020 m. pradžioje 1000-iui Skuodo rajono vyrų teko 1101 moteris (2019 m. pradžioje 1000-iui vyrų teko 1108 moterys). 2020 m. pradžioje Skuodo rajono demografinės senatvės koeficientas buvo didesnis nei šalies – atitinkamai 178 ir 132 pagyvenęs (65 m. ir vyresnio amžiaus) gyventojas teko šimtui vaikų iki 15 m. amžiaus.

Skuodo rajone, kaip ir Lietuvoje, 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenys sudaro didesnę gyventojų dalį negu vaikai (2020 m. pradžioje Skuodo rajone 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenys 24,5 proc., vaikai – 17,0 proc.). 2020 m. pradžioje Skuodo rajono jaunimas sudarė penktadalį visų Skuodo rajono gyventojų – 19,9 proc., Lietuvoje – 17,8 proc. (6 pav.).

6 pav. Skuodo rajono gyventojų skaičiaus pokytis pagal amžiaus grupes, proc.

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, VSB skaičiavimai

**Skuodo rajono gyventojų vidutinis amžius
2020 m. pradžioje**

50 m.

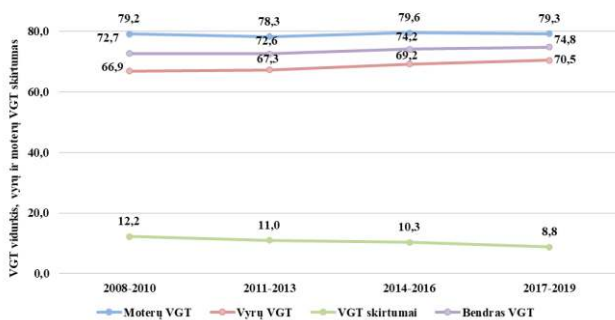

**Lietuvos gyventojų vidutinis amžius
2020 m. pradžioje**

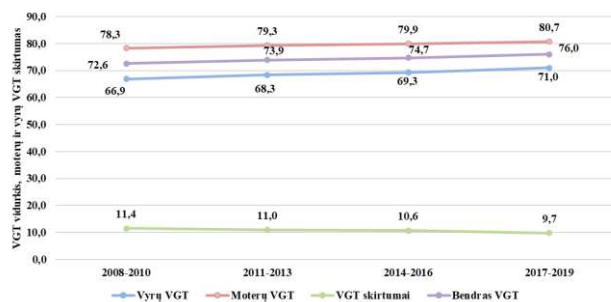
44 m.

Skuodo rajono ir Lietuvos trijų metų vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės vidurkis ilgėja. Skuodo rajono ir Lietuvos tiek vyrų, tiek moterų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė ilgėja. Skirtumas tarp moterų ir vyrų vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės mažėja. 2019 m. Skuodo rajono gyventojų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė siekė 77,2 metus (moterų – 81,5 m., vyrų – 73,3 m.), Lietuvos gyventojų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė – 76,5 metai (moterų – 81,2 m., vyrų – 71,5 m.) (7, 8 pav.).

7 pav. Skuodo rajono vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės vidurkis, vyrų ir moterų vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės skirtumas

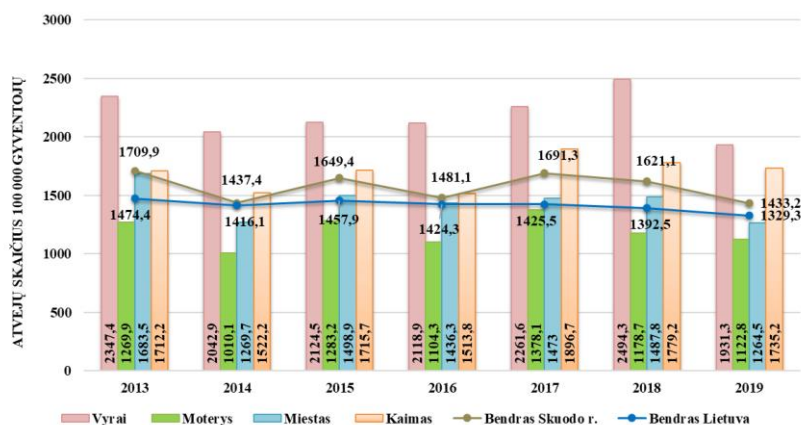
8 pav. Lietuvos vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės vidurkis, vyrų ir moterų vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės skirtumas

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, VSB skaičiavimai

1.2. Mirtingumas

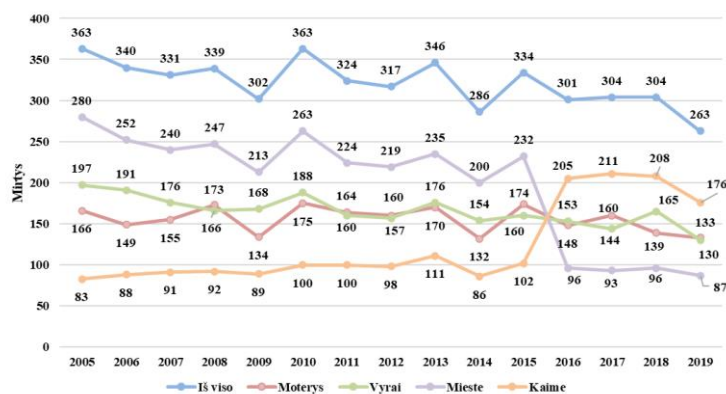
Skuodo rajono gyventojų standartizuotas mirtingumas didesnis nei Lietuvos gyventojų. Pagal standartizuotą mirtingumą pašalinus amžiaus įtaką, per pastaruosius dvejus metus Skuodo rajono gyventojų mirtingumas pakito nuo 1691,3 iki 1433,2 atvejų 100 000 gyventojų. Vertinant absoliučius skaičius, iki 2016 m. mirčių skaičius svyravo ir nuo 2016 m. iki 2018 m. Skuodo rajono gyventojų mirčių skaičius išlieka panašus (nuo 301 iki 304 mirčių). 2019 m., lyginant su 2018 m., 41 mirtimi mažiau.

Pagal standartizuotą mirtingumą, daugiau miršta Skuodo rajono vyrai nei moterys¹. Vertinant absoliučius skaičius, vyrų ir moterų mirčių skaičius kito netolygiai. Paskutiniais metais vyrų ir moterų mirčių pasiskirstymas nesiskiria. Pagal standartizuotą mirtingumą pašalinus gyventojų pasiskirstymo pagal gyvenamąją vietą struktūros įtaką, Skuodo rajono kaimo gyventojų mirtingumas didesnis nei miesto gyventojų². Vertinant absoliučius skaičius, iki 2015 m. mirčių daugiau įvykdavo miestuose nei kaimuose, tačiau nuo 2015 m. mirčių daugiau įvyksta kaimo teritorijose (9, 10 pav.).

9 pav. Skuodo rajono gyventojų standartizuotas mirtingumas 100 000 gyv. pagal lytį ir gyvenamąją vietą (ES standartas)

Šaltinis – Lietuvos sveikatos rodiklių sistema, Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

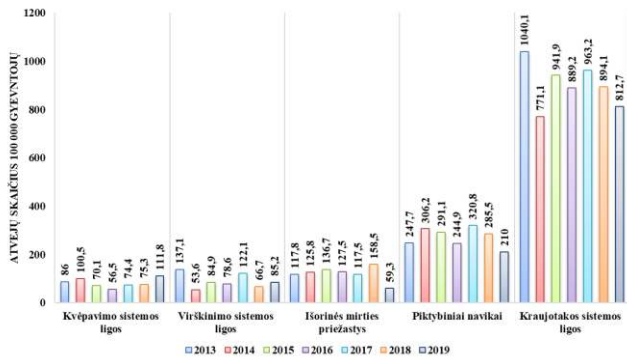
10 pav. Skuodo rajono gyventojų mirčių pasiskirstymas pagal lytį ir gyvenamąją vietą

Šaltinis – Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras, Higienos institutas

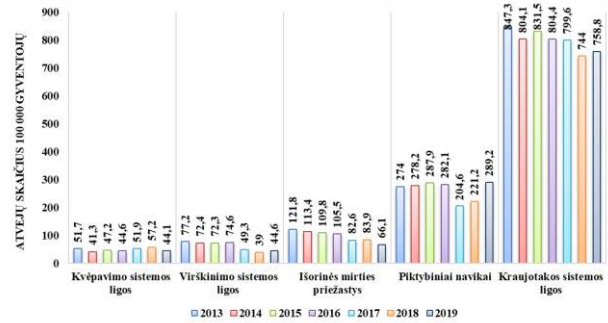
¹ Pastaba – 2019 m. pradžioje Skuodo rajono vyrai sudarė 47,4 proc., moterys – 52,6 proc. visų Skuodo rajono gyventojų.

² Pastaba – 2019 m. pradžioje Skuodo rajono kaimo gyventojai sudarė 68 proc., miesto gyventojai – 32 proc. visų Skuodo rajono gyventojų.

Skuodo rajono, kaip ir Lietuvos gyventojų, pagrindinių mirčių struktūra sudaro kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai, išorinės mirties priežastys. Lyginant Skuodo rajono ir Lietuvos gyventojų standartizuotą mirtingumą pagal penkias ligų grupes, Skuodo rajono gyventojų standartizuotas mirtingumas didesnis už Lietuvos dėl kraujotakos sistemos ligų (812,7 ir 758,8 atvejai 100 000 gyventojų), virškinimo sistemos ligų (85,2 ir 44,6 atvejai 100 000 gyventojų), kvėpavimo sistemos ligų (111,8 ir 44,1 atvejai 100 000 gyventojų) (11, 12 pav.).

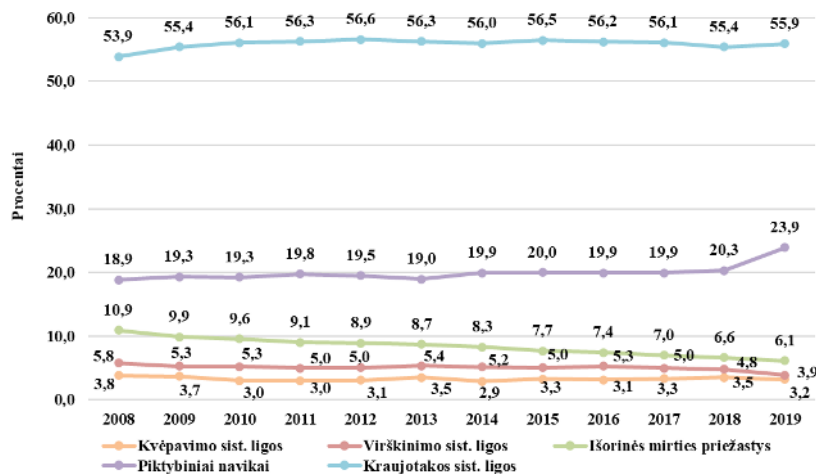
11 pav. Skuodo rajono gyventojų standartizuotas mirtingumas pagal ligų grupes 100 000 gyv. (ES standartas)

12 pav. Lietuvos gyventojų standartizuotas mirtingumas pagal ligų grupes 100 000 gyv. (ES standartas)

Šaltinis – Lietuvos sveikatos rodiklių sistema, Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Tiek Skuodo rajono, tiek Lietuvos gyventojų bendrasis mirtingumas nemažėja dėl mirčių nuo kraujotakos sistemos ligų ir piktybinių navikų (13 pav.).

13 pav. Skuodo rajono gyventojų mirčių pagal priežastis pasiskirstymo pokytis, proc.

Šaltiniai: Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras, Higienos institutas, VSB skaičiavimai

II SKYRIUS BENDROJI DALIS

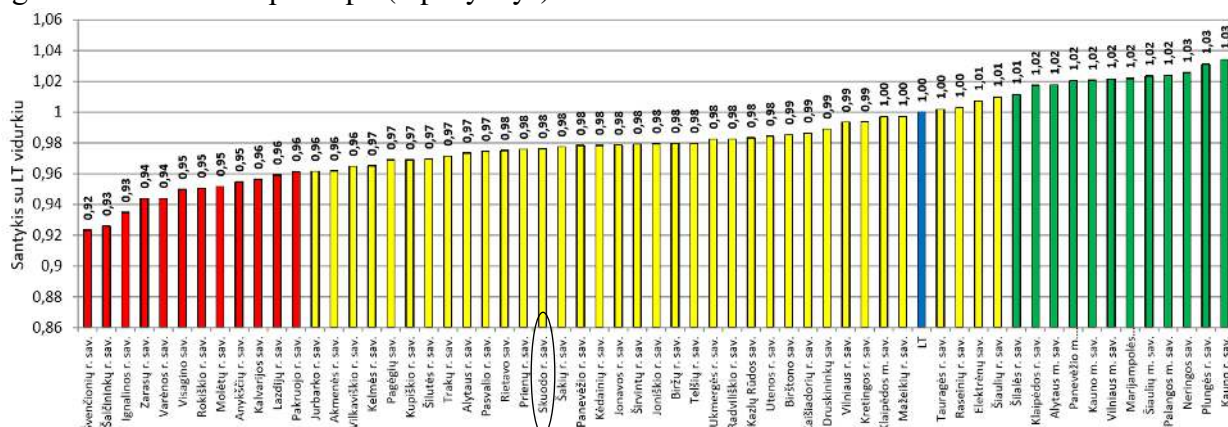
2.1. Pagrindinių visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių savivaldybėje analizė ir interpretavimas („šviesoforas“)

Pagrindinio visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių sąrašo analizė ir interpretavimas („šviesoforo“ kūrimas) atliekamas palyginant einamųjų metų savivaldybės rodiklius su Lietuvos vidurkiu. Vadovaujantis „šviesoforo“ principu, visos 60 Lietuvos savivaldybių suskirstytos į grupes:

- 12 savivaldybių, kuriose stebimas rodiklis atspindi geriausią situaciją, žymimos žalia spalva;
- 12 savivaldybių, kuriose stebimas rodiklis rodo prasčiausią situaciją, žymimos raudona spalva;
- likusių 36 savivaldybių rodikliai vertinami kaip atitinkantys Lietuvos vidurkį, žymimos geltona spalva.

Nuo 2018 m. savivaldybėms, turinčioms mažiau nei 20 000 gyventojų, buvo skaičiuojamas rodiklių 3 metų vidurkis. Šių savivaldybių rodikliai yra „jautrūs“ kiekvienu atveju dėl mažo gyventojų skaičiaus.

Savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių reikšmių santykis su Lietuva pateiktas diagramose šviesoforo principu (1 pavyzdys).

1 pavyzdys. Vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės rodiklio santykis su Lietuva ir pasiskirstymas tarp savivaldybių

Pastaba. Savivaldybėms, turinčioms mažiau nei 20 000 gyventojų, skaičiuotas rodiklio 3 metų vidurkis.

Skuodo rajono visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių duomenys ir jų interpretavimas pateikiami 1 lentelėje „Skuodo rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių profilis 2019 m.“.

Remiantis Skuodo rajono visuomenės sveikatos stebėsenos profilio rodikliais, buvo atrinkti 3 rodikliai iš sąrašo, kurių reikšmės prasčiausios palyginti su kitomis savivaldybės (raudonos spalvos visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių sąrašo reikšmės) ir metų pokytis prastėja.

Prioritines savivaldybės visuomenės sveikatos problemas galima išskirti keliais būdais:

- 1) vertinant, kurios savivaldybės reikšmės yra blogiausios Lietuvoje (t. y. raudonos);
- 2) vertinant keletą metų pokytį;
- 3) vertinant, kokios priemonės buvo daromos, ir kaip jos pakeitė situaciją.

Pirmajame lentelės stulpelyje pateikiami visuomenės sveikatos stebėsenos rodikliai, suskirstyti pagal Lietuvos sveikatos 2014-2025 m. strategijos tikslus. Antrajame stulpelyje pateikiama savivaldybės rodiklio 2019 m. reikšmė (skliaustuose pateiktas 2019 m. absoliutus skaičius), trečiajame stulpelyje – trijų metų rodiklio vidurkio reikšmė, ketvirtajame stulpelyje – Lietuvos rodiklio reikšmė (skliaustuose pateiktas absoliutus skaičius), penktajame – mažiausia reikšmė tarp visų savivaldybių, šeštajame – didžiausia reikšmė tarp visų savivaldybių, septintajame stulpelyje – rodiklio reikšmės savivaldybėje santykis su Lietuvos reikšme ir savivaldybės rodiklio vietos tarp visų savivaldybių pavaizdavimas pagal „šviesoforo“ principą; aštuntajame stulpelyje – pateikiama Lietuvos sveikatos 2014 – 2025 m. strategijos atitinkamo rodiklio reikšmė 2025 m. Pastabos: ↑↑ – didėja absoliutusis skaičius, ↓↓ – mažėja absoliutusis skaičius, ↑↓ žalia rodyklė – gerėjanti situacija, ↓↑ raudona rodyklė – blogėjanti situacija. Lietuvos siekinio 2025 m. stulpelio spalva žalia – Skuodo rajono rodiklis geresnis nei Lietuvos rodiklis, raudona spalva – Skuodo rajono rodiklis prastesnis nei Lietuvos rodiklis.

1 lentelė. Skuodo rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių profilis 2019 m.

Rodiklis	Savivaldybės rodiklis 2019 m. (2019 m. absoliutus skaičius)	2017 -2019 m. vidurkis	Lietuvos rodiklis (absoliutus skaičius)	Minimali reikšmė	Maksimali reikšmė	Santykis: savivaldybė/Lietuva		Lietuvos siekinys 2025 m.
						2016 - 2018 m.	2017- 2019 m.	
Pagrindinis tikslas – pasiekti, kad 2025 m. šalies gyventojai būtų sveikesni ir pailgėtų jų gyvenimo trukmė, pagerėtų gyventojų sveikata ir sumažėtų sveikatos netolygumai								
Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė	77,2 ↑ (1 m.)	74,7	76,52 ↑ (1 m.)	70,7	79,1	0,98	0,98	77,5 m.
Skirtumas tarp moterų ir vyrų vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės	8,19 ↓ (1 m.)	8,8	9,63 ↓ (1 m.)	-	-	-	-	8 m.
Išvengiamas mirtingumas (proc.)	22,1 (58) ↓ (1 m.)	30,1	31,7 (12141) ↑ (1 m.)	24,3	39,7	1,01	0,95	
1 tikslas. Sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį								
1.1 uždavinys – sumažinti skurdo lygį ir nedarbą								
Standartizuotas mirtingumo dėl savižudybių rodiklis (X60-X84) 100 000 gyventojų	16,5 (3) ↓ (2 m.)	38,0	23,0 (658) ↓ (6 m.)	0	69,8	1,9	1,7	
Mirtingumas dėl savižudybių (X60-X84) 100 000 gyv.	18,4 (3) ↓ (2 m.)	31,9	23,5 (658) ↓ (6 m.)	0	97,8	1,5	1,35	12,0
Bandymų žudytis skaičius (X60-X64, X66-X84) 100 000 gyventojų	24,6 (4) (2018 m. – 2 atvejai)	23,9	37,1 (1037) ↓ (4 m.)	3,0	68,3	0,6	0,64	
Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1000 gyventojų	99,0 (128 ³) (2018 m. – 125 mokiniai)	96,9	68,2 (16579) ↓ (2 m.)	35,2	247,8	1,3	1,42	
Ilgalaikio nedarbo lygis 100 gyventojų (proc.)	0,6 (55) ↓ (5 m.)	0,9	1,9 (32719) ↓ (1 m.)	0,3	7,7	0,7	0,48	
Gyventojų skaičiaus pokytis 1000 gyventojų ⁴	-25,1 (-409)	-29,3	0 (-94)	-35,1	43,3	3,5	-29,3	
1.2 uždavinys – sumažinti socialinę ekonominę gyventojų diferenciaciją šalies ir bendruomenių lygmeniu								
Standartizuotas mirtingumo dėl išorinių priežasčių rodiklis (V00-Y89) 100 000 gyventojų	59,3 (10) ↓ (1 m.)	111,8	83,6 (2395) ↓ (14 m.)	32,8	192,5	1,5	1,3	
Mirtingumas dėl išorinių priežasčių (V00-Y89) 100 000 gyv.	61,4 (10) ↓ (1 m.)	113,5	85,7 (2395) ↓ (14 m.)	0	194,3	1,5	1,32	51,3
Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą mokyklose, skaičius 1000 gyventojų	273,3 (509) ↓ (10 m.)	281,3	146,6 (47258) ↓ (9 m.)	53,4	350,4	1,9	1,92	
Socialinės pašalpos gavėjų skaičius 1000 gyventojų	34,6 (563) ↓ (7 m.)	38,1	23,1 (64604) ↓ (6 m.)	2,5	87,2	1,7	1,65	

³ Išvykę iš šalies – 128 mokiniai.

⁴ Keitėsi rodiklio skaičiavimas.

Rodiklis	Savivaldybės rodiklis 2019 m. (2019 m. absoliutus skaičius)	2017-2019 m. vidurkis	Lietuvos rodiklis (absoliutus skaičius)	Minimali reikšmė	Maksimali reikšmė	Santykis: savivaldybė/Lietuva		Lietuvos siekinys 2025 m.
						2016 – 2018 m.	2017 – 2019 m.	
Užregistruoti nauji TB atvejai (A15–A19) 100 000 gyv.	24,6 (4) (2018 m. – 2 atvejai)	35,8	31,3 (875) ↓ (13 m.)	8,0	73,9	1,1	1,14	
Sergamumas tuberkulioze (nauji atvejai ir recidyvai ⁵) (A15–A19) 100 000 gyv.	30,7 (5) (2018 m. – 2 atvejai)	37,8	36 (1006) ↓ (2 m.)	10,0	93,0	1,02	1,05	
2 tikslas. Sukurti sveikatai palankią darbo ir gyvenamąją aplinką								
2.1 uždavinys – kurti sveikas ir saugias darbo bei buities sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą								
Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų dėl nelaimingų atsitikimų darbe, skaičius 10000 darbingo amžiaus gyventojų	0 (2018 m. – 0 atvejų)	0,3	1,0 (164) (2018 m. – 163)	0	2,9	0,3	0,35	
Susižalojimo dėl nukritimo atvejų skaičius (W00-W19) 65+ m. amžiaus grupėje 10 000 gyventojų	124,5 (49) ↑ (1 m.)	120,7	145,7 (8076) ↓ (1 m.)	92,6	197,2	0,7	0,83	
Darbingo amžiaus asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, skaičius 10 000 gyventojų	63,5 (61) ↓ (1 m.)	68,8	61,6 (10609) ↓ (2 m.)	42,2	127,5	1,1	1,1	
Sergamumas žamyno infekcinėmis ligomis (A00-A08) 10 000 gyventojų	28,9 (47) (2018 m. – 45 nauji atvejai)	31,7	72,0 (20128) ↓ (1 m.)	0	118,7	0,5	0,4	
2.2 uždavinys – kurti sveikas ir palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį								
Standartizuotas mirtingumo dėl atsitiktinio paskendimo rodiklis (W65-W74) 100 000 gyventojų	0 (2018 m. – 5 mirtys)	9,8	4,8 (137) ↓ (1 m.)	0	25,2	2,0	2,0	
Mirtingumas dėl atsitiktinio paskendimo (W65-W74) 100 000 gyv.	0 (2018 m. – 5 mirtys)	10,0	4,9 (137) ↓ (1 m.)	0	24,2	2,1	2,03	
Standartizuotas mirtingumo dėl nukritimo rodiklis (W00-W19) 100 000 gyventojų	18,1 (2) ↓ (2 m.)	24,4	15,2 (432) ↓ (1 m.)	0	58,1	1,7	1,6	
Mirtingumas dėl nukritimo (W00-W19) 100 000 gyv.	12,3 (2) ↓ (2 m.)	25,9	15,5 (432) ↓ (1 m.)	0	194,3	1,92	1,67	
2.3 uždavinys – mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių								
Standartizuotas mirtingumo dėl transporto įvykių rodiklis (V00-V99) 100 000 gyventojų	0 (2018 m. – 2 mirtys)	4,7	7,6 (214) ↓ (2 m.)	0	29,1	1,2	0,6	
Mirtingumas dėl transporto įvykių (V00-V99) 100 000 gyv.	0 (2018 m. – 2 mirtys)	6,0	7,7 (214) ↓ (2 m.)	0	22,6	1,2	0,78	
Pėsčiųjų mirtingumas dėl transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyventojų	0 (2018 m. – 1 mirtis)	2,0	2,3 (63) ↓ (5 m.)	0	9,7	0,6	0,88	
Transporto įvykiuose patirtų traumų skaičius (V00-V99) 100 000 gyventojų	49,1 (8) ↓ (1 m.)	67,7	66,7 (1864) ↑ (1 m.)	26,1	120,3	1,4	1,01	
2.4 uždavinys – mažinti aplinkos užterštumą, triukšmą								
Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 km ² (kg/1 km ²)	68 ↓ (1 m.)	94	970 ↓ (3 m.)	61	34386	0,1	0,1	
Viešai tiekiamo geriamojo vandens prieinamumas vartotojams, proc.	69,8 (2018 m. – 70,7)	-	-	-	-	-	-	
Nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumas vartotojams, proc.	50,1 (2018 m. – 50,7)	-	-	-	-	-	-	
3 tikslas. Formuoti sveiką gyvenimą ir jos kultūrą								
3.1 uždavinys – sumažinti alkoholinių gėrimų, tabako vartojimą, neteisėtą narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir prieinamumą bei azartinių lošimų, kompiuterinių žaidimų ir pan. prieinamumą								

⁵ Recidyvas – atkrytis, kuomet išgydyta liga atsinaujina, pasikartoja.

Rodiklis	Savivaldybės rodiklis 2019 m. (2019 m. absoliutus skaičius)	2017-2019 m. vidurkis	Lietuvos rodiklis (absoliutus skaičius)	Minimali reikšmė	Maksimali reikšmė	Santykis: savivaldybė/Lietuva		Lietuvos siekinys 2025 m.
						2016 – 2018 m.	2017 – 2019 m.	
Standartizuotas mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu (F11, F12, F14, F15, F16, F19, X41, X42, X61, X62, Y11, Y12) 100 000 gyventojų	5,3 (1) (2018 m. – 1 mirtis)	3,3	3,0 (81) ↓ (4 m.)	0	16,1	0,9	1,1	
Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu (F11, F12, F14, F15, F16, F19, X41, X42, X61, X62, Y11, Y12) 100 000 gyv.	6,1 (1) (2018 m. – 1 mirtis)	4,0	2,9 (81) ↓ (4 m.)	0	12,6	1,3	1,37	Stabilizuoti augimą
Standartizuotas mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu (E24.4, F10, G31.2, G40.5, G62.1, G72.1, I42.6, K29.2, K70, K85.2, K86.0, P04.3, X45, X65, Y15) 100 000 gyventojų	13,8 (2) (2018 m. – 2 mirtys)	20,0	18,5 (534) ↑ (1 m.)	3,4	59,3	1,1	1,1	
Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu (E24.4, F10, G31.2, G40.5, G62.1, G72.1, I42.6, K29.2, K70, K85.2, K86.0, P04.3, X45, X65, Y15) 100 000 gyventojų	12,3 (2) (2018 m. – 2 mirtys)	19,9	19,1 (534) ↑ (1 m.)	0	60,4	1,1	1,04	
Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai)	12,3 (2) (2018 m. – 2 veikos)	8,0	74,1 (2071) ↓ (1 m.)	3,8	350,0	0,1	0,11	
Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstiti mažmenine prekyba tabako gaminiiais ⁶	179 (91) ↓ (4 m.)	179	199,2 (14029) ↑ (2 m.)	70,1	395	1,0	0,9	
Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstiti mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais ⁷	159,7 (102) ↓ (4 m.)	163,1	171,3 (16314) ↑ (3 m.)	41,8	374,3	1,0	0,95	
3.2 uždavinys – skatinti sveikos mitybos įpročius								
Kūdikų, išimtinai žindytų iki 6 mėn. amžiaus, dalis (proc.)	14,6 (15) ↓ (2 m.)	17,6	37,8 (9294) ↓ (1 m.)	10,3	65,4	0,5	0,47	
4 tikslas. Užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius								
4.1 uždavinys – užtikrinti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę, plėtojant sveikatos priežiūros technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais								
Išvengiamų hospitalizacijų skaičius 1000 gyventojų	48,4 (788) ↓ (1 m.)	49,5	31,4 (87729) ↓ (4 m.)	15,6	59,6	1,6	1,58	
Išvengiamų hospitalizacijų dėl diabeto ir jo komplikacijų skaičius 1000 gyventojų	4,3 (58) ↓ (4 m.)	4,7	7,0 (16110) ↑ (2 m.)	3,4	10,5	0,8	0,67	
4.2 uždavinys – plėtoti sveikatos infrastruktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą								
Slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, skaičius	4,8 (48) (2018 m. – 48 slaugytojos)	4,0	2,0 (21644) ↓ (1 m.)	1,6	5,8	1,8	1,98	Pasiekti ES valstybių narių vidurkį
Šeimos medicinos paslaugas teikiančių gydytojų skaičius 10 000 gyventojų	4,3 (7) (2018 m. – 9 šeimos gydytojai)	5,3	7,2 (2017) ↓ (2 m.)	2,5	13,5	0,8	0,74	7,54
Apsilankymų pas gydytojus skaičius, tenkantis vienam gyventojui	7,3 (118565) ↓ (2 m.)	7,4	9,5 (26634384) ↑ (1 m.)	6,5	11,8	0,8	0,78	
Užregistruoti nauji daugeliui vaistų atsparios tuberkuliozės atvejai (A15–A19) 100 000 gyv.	6,1 (1) (2018 m. – 1 naujas atvejis)	4,0	3,3 (92) ↑ (1 m.)	0	12,6	1,2	1,21	
Sergančiųjų daugeliui vaistų atsparia tuberkulioze skaičius (A15–A19) 100 000 gyv. ⁸	12,3 (2) (2018 m. – 1 atvejis)	6,0	5,7 (159) ↓ (2 m.)	0	14,5	1,0	1,05	

⁶ Rodiklio reikšmė vertinama rodykle.

⁷ Rodiklio reikšmė vertinama rodykle.

⁸ Visos tuberkuliozės atvejų registracijos kategorijos: nauji, recidyvai, grįžusieji po nutraukto gydymo, po nesėkmingo gydymo ir atvykusieji iš kito krašto.

Rodiklis	Savivaldybės rodiklis 2019 m. (2019 m. absoliutus skaičius)	2017-2019 m. vidurkis	Lietuvos rodiklis (absoliutus skaičius)	Minimali reikšmė	Maksimali reikšmė	Santykis: savivaldybė/Lietuva		Lietuvos siekinys 2025 m.
						2016 – 2018 m.	2017 – 2019 m.	
Sergamumas ŽIV ir lytiškai plintančiomis B20-B22, B23 (B23.0-B23.2, B23.8), B24, Z21, A50 (A50.0-A50.7, A50.9), A51-A53, A54 (A54.0-A54.6, A54.8, A54.9), A56 (A56.0-A56.4, A56.8) 10 000 gyventojų	0 (2018 m. – 1 atvejis)	0,4				0,4	0,19	
4.4 uždavinys – gerinti motinos ir vaiko sveikatą								
Kūdikių (vaikų iki 1 m. amžiaus) mirtingumas 1000 gyvų gimusių kūdikių	0 (2018 m. – 0 atvejų)	0	3,3 (90) ↓ (1 m.)	0	14,4	0	0	Pasiekti ES valstybių narių vidurkį
2 metų amžiaus vaikų MMR1 (tymų, epideminio parotito, raudonukės vakcina, 1 dozė) skiepavimo apimtys, proc.	94,0 (94) ↓ (1 m.)	94,7	92,7 (25698) ↓ (2 m.)	83	99,5	1,0	1,02	
1 metų amžiaus vaikų DTP3 (difterijos, stabligės, kokliušo vakcina), poliomieliito ir B tipo Haemophilus influenzae infekcijos skiepavimo apimtys (3 dozės), proc.	96,8 (90) ↓ (3 m.)	94,3	92,1 (24516) ↓ (3 m.)	86,5	100	1,0	1,02	
Tikslinė populiacijos dalis, dalyvavusi vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje, proc.	49,3 (551 ⁹) ↓ (1 m.)	47,3	15,0 (33108) ↓ (4 m.)	1,6	57,0	2,8	3,16	
Vaikų, neturinčių ėduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.) ¹⁰	22,4 (296)	21,4	20,0 (47921)	10,9	30,4	1,2	1,07	
Paauglių (15–17 m.) gimdymų skaičius 1000 gyventojų	0 (2018 m. – 2 atvejai)	3,4	3,9 (145) ↓ (3 m.)	0	14,0	1,4	0,88	
4.5 uždavinys – stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę								
Standartizuotas mirtingumo nuo kraujotakos sistemos ligų rodiklis (I00-I99) 100 000 gyventojų	812,7 (146) ↓ (1 m.)	834,7	733 (20901) ↓ (4 m.)	575,7	1238,2	1,2	1,14	
Mirtingumo nuo kraujotakos sistemos ligų (I00-I99) rodiklis 100 000 gyv.	999,8 (146) ↓ (1 m.)	955,6	748,0 (20901) ↓ (4 m.)	400,9	1466,6	1,3	1,28	310,4
Standartizuotas mirtingumo nuo piktybinių navikų rodiklis (C00-C96) 100 000 gyventojų	210 (44) ↓ (2 m.)	271,6	273,5 (8042) ↑ (2 m.)	223,3	366,2	1,0	0,99	
Mirtingumas nuo piktybinių navikų rodiklis (C00-C96) 100 000 gyv.	270,1 (44) ↓ (2 m.)	326,5	287,8 (8042) ↑ (2 m.)	199,4	439,9	1,2	1,13	165,5
Standartizuotas mirtingumo nuo cerebrovaskulinių ligų rodiklis (I60-I69) 100 000 gyv.	224,5 (40) ↓ (1 m.)	220	172,4 (4920) ↓ (4 m.)	73,8	455,9	1,2	1,3	
Mirtingumo nuo cerebrovaskulinių ligų rodiklis (I60-I69) 100 000 gyv.	245,6 (40) ↓ (1 m.)	254,8	176,1 (4920) ↓ (4 m.)	28,6	568,2	1,3	1,45	
Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyventojų	35 (57) ↓ (1 m.)	40,8	61,2 (17106) ↑ (1 m.)	30,0	124,3	0,7	0,67	
Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio finansavimo programoje 2018–2019 m.	18,4 (516 ¹¹) (2017-2018 m. – 515 asmenų)	17,8	52,9 (225821) ↑	16,8	73,2	0,3	0,34	
Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių, apmokamų iš Privalomojo sveikatos draudimo biudžeto lėšų, finansavimo programoje 2017-2019 m.	40,8 (1344 ¹²) ↓	44,0	56,4 (385389) ↑	30,6	76,9	0,8	0,78	

⁹ 6-13 m. vaikų skaičius, kurie dalyvavo krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje.

¹⁰ Amžiaus riba – 0-20 m. amžiaus vaikai.

¹¹ 50–69 m. moterų, dalyvavusių atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio finansavimo programoje 2018–2019 m., skaičius.

¹² 25–60 m. moterų, dalyvavusių gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių, apmokamų iš Privalomojo sveikatos draudimo biudžeto lėšų, finansavimo programoje 2017-2019 m., skaičius.

Rodiklis	Savivaldybės rodiklis 2019 m. (2019 m. absoliutus skaičius)	2017-2019 m. vidurkis	Lietuvos rodiklis (absoliutus skaičius)	Minimali reikšmė	Maksimali reikšmė	Santykis: savivaldybė/Lietuva		Lietuvos siekinys 2020 m.
						2016 – 2018 m.	2017 – 2019 m.	
Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programoje 2018-2019 m.	35,9 (2254 ¹³) ↓	38,1	56,3 (500615) ↑	30,9	69,4	0,7	0,68	
Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių finansavimo programoje 2019 m.	35,6 (1335 ¹⁴) ↓ (3 m.)	37,1	48,2 (295609) ↑ (5 m.)	28,2	66,3	0,8	0,77	

Pastaba – rodiklis socialinės rizikos šeimų skaičius 1 000 gyventojų ataskaitoje nebeteikiamas, nes nuo 2018 m. liepos 1 d. buvo panaikinta Socialinės rizikos šeimų, auginančių vaikus, apskaita ir šios apskaitos tvarka.

¹³ 50–74 m. asmenų, dalyvavusių storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programoje 2018-2019 m., skaičius

¹⁴ 40–55 m. vyrų ir 50–65 m. moterų, dalyvavusių tikslinės populiacijos asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių finansavimo programoje 2019 m., skaičius.

III SKYRIUS SPECIALIOJI DALIS

Atrinktų rodiklių detali analizė ir interpretavimas

Atrinkti prioritetiniai savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodikliai, kurių reikšmės yra raudonoje zonoje ir metų pokytis prastėja ir kuriems bus atlikta detali analizė:

1. Gyventojų skaičiaus pokytis 1000 gyventojų.
2. Apsilankymų pas gydytojus skaičius, tenkantis vienam gyventojui.
3. Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių, apmokamų iš Privalomojo sveikatos draudimo biudžeto lėšų, finansavimo programoje 2017-2019 m.
4. Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių finansavimo programoje 2019 m.

Pastaba – ataskaitoje atrinkti 4 prioritetiniai rodikliai, nes savivaldybės rodiklių pagal šio skyriaus 3-4 punktą santykis su Lietuva vienodas.

Kiti raudonos zonos rodikliai, kurie detaliau nebus analizuojami, nors savivaldybės rodiklių santykis su Lietuva didesnis, nei atrinktų rodiklių pagal šio skyriaus 2-4 punktą:

1. Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1000 gyventojų. Nesimokančių mokinių skaičius pastaruosius dvejus metus nekinta, 2019 m. nesimokančiųjų skaičių sudarė išvykę iš šalies.
2. Standartizuotas mirtingumo/mirtingumo dėl nukritimo rodiklis 100 000 gyventojų. Rodiklis ženkliai nesiskiria nuo Lietuvos vidurkio. Vertinant absoliučius skaičius mirčių skaičius nedidelis – 2019 m. buvo 2 mirtys dėl nukritimų (2017 m. ir 2018 m. – 6-5 mirtys).
3. Standartizuotas mirtingumas/mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu (F11, F12, F14, F15, F16, F19, X41, X42, X61, X62, Y11, Y12) 100 000 gyventojų. Vertinant absoliučius skaičius, pastaruosius dvejus metus kasmet registruojama po 1 mirtį dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu.
4. Išvengiamų hospitalizacijų skaičius 1000 gyventojų. 2019 m. visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitoje buvo atlikta detali situacijos analizė. 2019 m., lyginant su 2018 m., išvengiamų hospitalizacijų sumažėjo.

3.1. Gyventojų skaičiaus pokytis 1000 gyventojų

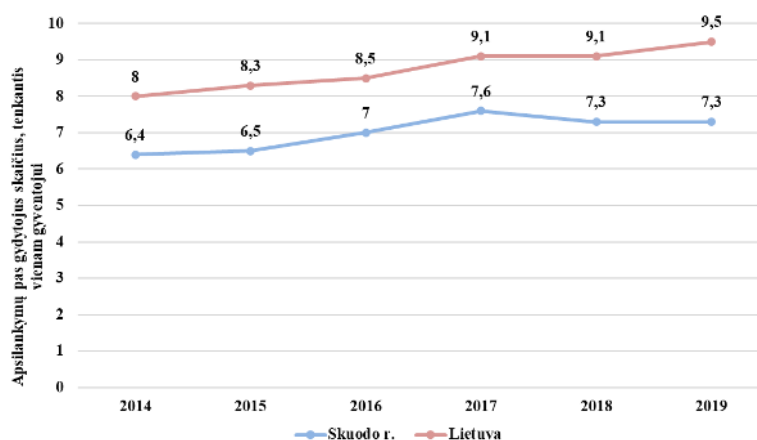
Gyventojų skaičiaus pokyčio rodiklis – tai išvestinis demografinių procesų (gimstamumo, mirtingumo bei migracijos) rodiklis. Labiausiai gyventojų skaičius mažėjo „mažosiose“ Lietuvos savivaldybėse.

Skuodo rajono savivaldybėje kasmet gyventojų skaičius mažėja dėl neigiamos neto vidaus migracijos, neigiamo natūralus gyventojų prieaugio, neigiamos neto tarptautinės migracijos. Skuodo rajone 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenys sudaro didesnę gyventojų dalį negu vaikai, todėl nemažėja mirčių nuo pagrindinių priežasčių. Detali demografinių pokyčių analizė pateikta šios ataskaitos I skyriuje.

3.2. Apsilankymų pas gydytojus skaičius, tenkantis vienam gyventojui

Skuodo rajono gyventojų apsilankymų pas gydytojus skaičius, tenkantis vienam gyventojui, rodiklio trejų metų reikšmės vidurkio santykis su Lietuva 0,8. Šis rodiklis yra raudonoje zonoje.

2019 m. vidutiniškai vienas Skuodo rajono gyventojas pas gydytojus lankėsi 9,5 karto per metus (2018 m. – 9,1 karto), Lietuvoje – 7,3 karto. Skuodo rajono gyventojų apsilankymų pas gydytojus vidurkis didesnis nei Lietuvos. Apsilankymų pas gydytojus skaičius, tenkantis 1 gyventojui, rodiklis parodo Skuodo rajono gyventojų apsilankymus pas gydytojus ne tik Skuodo rajono sveikatos priežiūros įstaigose, bet ir kitose savivaldybėse. Rodiklis skaičiuojamas pagal gyventojų deklaruotą gyvenamąją vietą. Analizuojant šį rodiklį, svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad daugiau nei 30 proc. savivaldybės gyventojų apsilanko pas gydytojus ne Skuodo rajono pirminės sveikatos priežiūros įstaigose. Nuo 2016 m. Skuodo rajono gyventojų apsilankymų Skuodo rajono pirminiuose sveikatos priežiūros centruose (toliau – PSPC) mažėja, daugiau gyventojai pas gydytojus lankosi kitose savivaldybėse. Nuo 2016 m. Skuodo rajono gyventojų apsilankymų pas gydytojus Skuodo PSPC mažėja, tačiau per vienerius metus apsilankymų padaugėjo Mosėdžio PSPC (14 pav., 2 lent.).

14 pav. Apsilankymų pas gydytojus skaičius, tenkantis vienam gyventojui

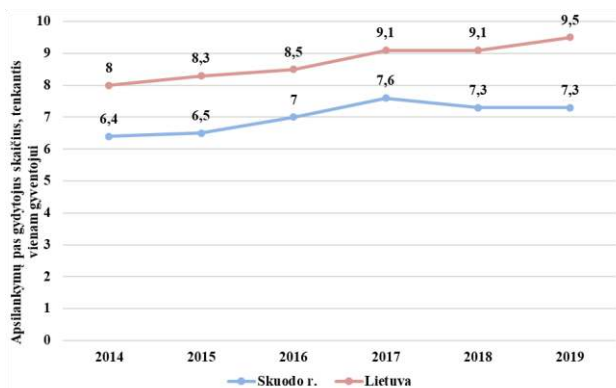
Šaltinis - Privalomojo sveikatos draudimo fondo informacinė sistema

2 lentelė. Apsilankymai pas gydytojus pagal Skuodo rajono pirminius sveikatos priežiūros centrus

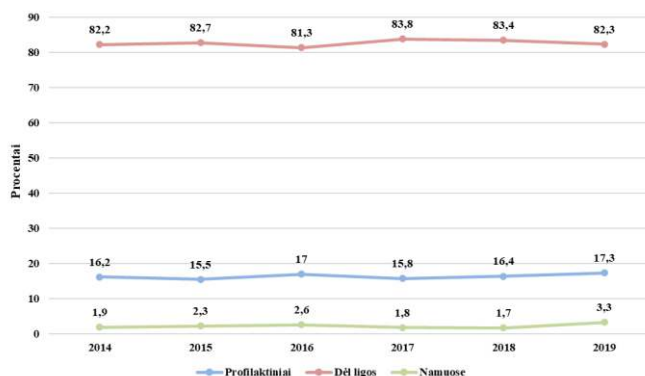
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Apsilankymai iš viso, iš jų:	120048	119478	125493	130759	122170	118565
VšĮ Skuodo pirminės sveikatos priežiūros centras	74928	74372	79749	76754	69444	64152
VšĮ Mosėdžio pirminės sveikatos priežiūros centras	9507	9842	9688	9652	9062	9734
Iš viso tik Skuodo rajono PSPC	84435	84214	89437	86406	78506	73886
Procentas apsilankymų Skuodo rajono PSPC nuo visų apsilankymų	70,3	70,5	71,3	66,1	64,3	62,3

Šaltinis – Privalomojo sveikatos draudimo fondo informacinė sistema

Vertinant absoliučius skaičius, nuo 2016 m. Skuodo rajono gyventojų apsilankymų pas pirminio lygio gydytojų ir nuo 2018 m. pas antrinio-tretinio lygio gydytojų, mažėja. 2019 m. vienas Skuodo rajono gyventojas pas pirminio lygio gydytojų vidutiniškai lankėsi 5,1 karto per metus, pas antrinio, tretinio lygio gydytojų – 2,2 karto. Daugiausia pacientų pas gydytojus apsilanko dėl ligos ir per pastaruosius metus tokie apsilankymai sudarė 82,3 proc. visų apsilankymų. 2019 m., lyginant su 2017 m., apsilankymų dėl ligos sumažėjo 10,3 proc. (15, 16 pav.).

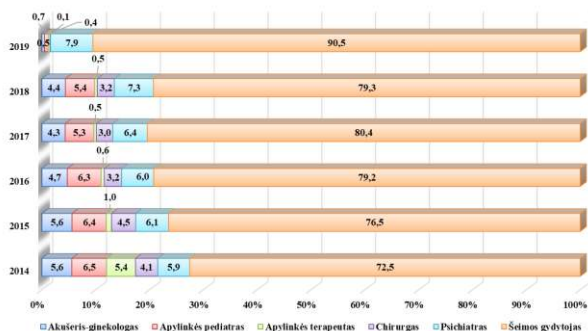
15 pav. Apsilankymų pas gydytojus skaičius pagal lygius, tenkantis vienam gyventojui

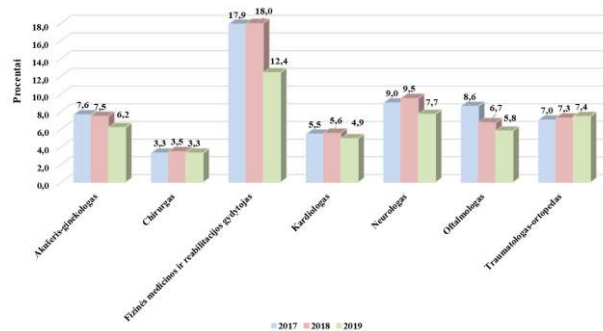
16 pav. Skuodo rajono gyventojų apsilankimai pas gydytojus pagal rūšis, proc.

Šaltinis - Privalomojo sveikatos draudimo fondo informacinė sistema

Skuodo rajono gyventojai daugiausia apsilankė pas bendrosios praktikos gydytojus (2019 m. – 90,5 proc.), antroje vietoje – pas psichiatrus (2019 m. – 7,9 proc.) iš pirminio lygio gydytojų. Fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojai daugiausia sulaukia pacientų apsilankymų iš antrinio-tretinio lygio gydytojų specialistų (2019 m. – 12,4 proc.), antroje vietoje – neurologai (2019 m. – 7,7 proc.) (17, 18 pav.).

17 pav. Skuodo rajono gyventojų apsilankimai pas I lygio gydytojus pagal specialybes, proc.

18 pav. Skuodo rajono gyventojų apsilankimai pas II-III lygio gydytojus pagal specialybes, proc.

Šaltiniai: Privalomojo sveikatos draudimo fondo informacinė sistema, VSB skaičiavimai

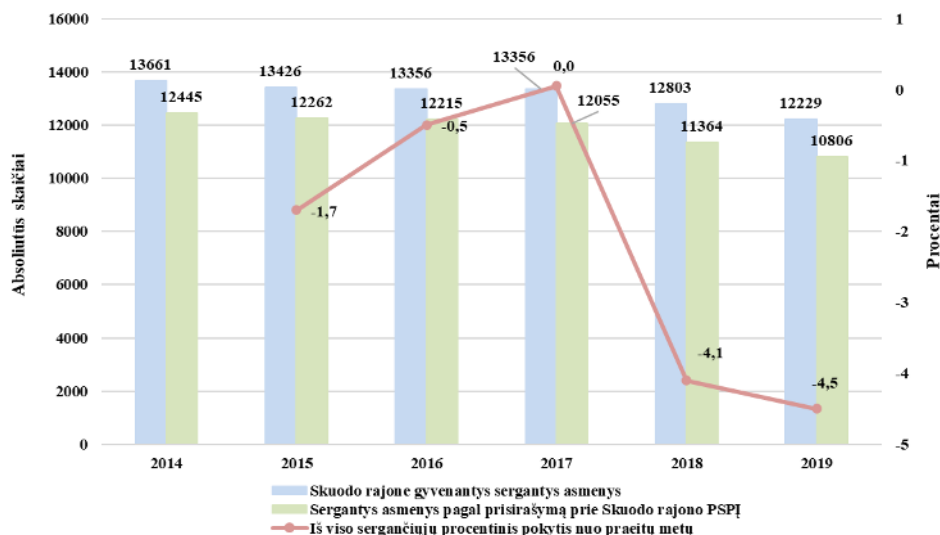
Pastebima tendencija, jog moterų didesnė dalis lankosi pas gydytojus nei vyrai: 2019 m. moterų apsilankymai sudarė 60,8 proc. visų apsilankymų, o vyrų – 39,2 proc. 2019 m. pradžioje Skuodo rajono gyventojų pasiskirstymas pagal lytį: 52,6 proc. moterų ir 47,4 proc. vyrų. 2019 m. kaimo gyventojų apsilankymai sudaro 60,1 proc. visų apsilankymų, miesto gyventojų – 37,8 proc. 2019 pradžioje Skuodo rajono gyventojų pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietą: 68 proc. kaimo gyventojų ir 32 proc. miesto gyventojų. 2019 m., lyginant su 2016 m., miesto gyventojų apsilankymų pas gydytojus sumažėjo 11,5 proc. Daugiausia pas gydytojus lankosi 45-64 m. amžiaus asmenys ir 2019 m. jų apsilankymai sudarė 33,4 proc., kai jų dalis 2019 m. pradžioje sudarė 32,6 proc. visų gyventojų. Per vienerius metus apsilankymų pas gydytojus padaugėjo 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenų grupėje (3 lent.).

3 lentelė. Skuodo rajono gyventojų apsilankymai pas gydytojus pagal pacientų lytį, gyvenamąją vietą, amžiaus grupes (proc.)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
<i>Pagal lytį</i>						
Moterys	58,8	59,5	59,5	59,8	60,0	60,8
Vyrai	41,2	40,5	40,5	40,2	40,0	39,2
<i>Pagal gyvenamąją vietą</i>						
Kaimas	63,4	63,5	62,7	61,7	60,1	61,6
Miestas	36,5	36,3	37,1	37,2	37,8	36,3
Nenurodyta	0,2	0,2	0,3	1,1	2,2	2,1
<i>Pagal amžiaus grupes</i>						
0-17 m.	19,4	18,5	19,0	17,0	16,9	14,9
18-44 m.	22,8	22,3	21,5	21,1	20,8	19,1
45-64 m.	30,3	31,0	31,9	33,9	33,5	33,4
65 + m.	27,5	28,2	27,6	28,0	28,8	32,5

Šaltiniai: Privalomojo sveikatos draudimo fondo informacinė sistema, VSB skaičiavimai

2019 m., lyginant su 2017 m., Skuodo rajono sergančių asmenų sumažėjo 8,4 proc. 2019 m. 11,6 proc. Skuodo rajono sergančių asmenų nėra prisirašę prie Skuodo rajono sveikatos priežiūros įstaigų, 2018 m. – 11,2 proc., 2017 m. – 9,7 proc. (19 pav.).

19 pav. Sergantys asmenys ir procentinis jų pokytis, proc.

Šaltiniai: Privalomojo sveikatos draudimo fondo informacinė sistema, VSB skaičiavimai

Ligotumo struktūroje pirmoje vietoje yra kvėpavimo sistemos ligos, iš jų – ūminės viršutinės kvėpavimo takų infekcijos ir per vienus metus sergančiųjų sumažėjo, antroje vietoje – kraujotakos sistemos ligos, iš jų – hipertenzinės ligos, trečioje vietoje – virškinimo sistemos ligos, iš jų daugiausia dantų ligos (4 lent.).

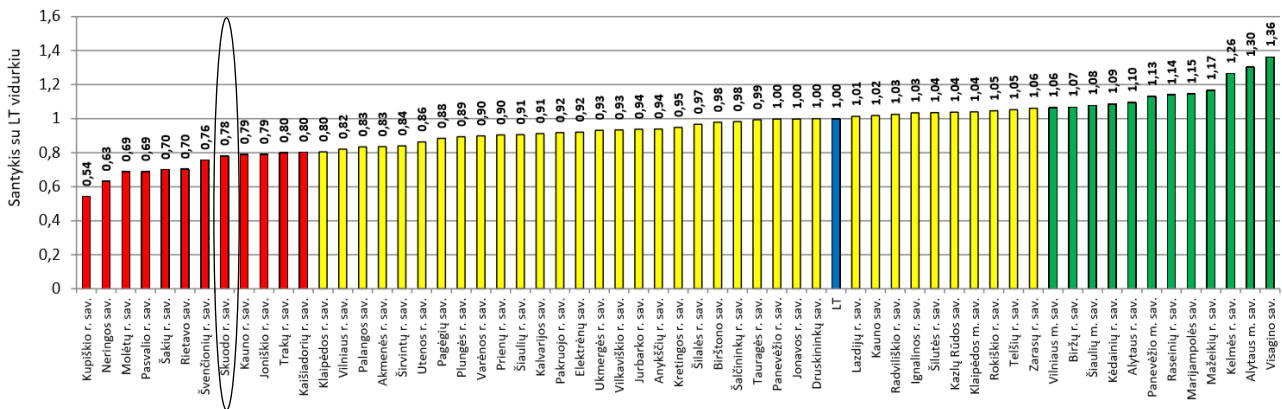
4 lentelė. Skuodo rajono sergantys asmenys pagal dažniausiai susergamas ligų grupes

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
I vieta: kvėpavimo sistemos ligos (J00-J99), iš jų:	4847	4687	4808	4851	4901	4321
ūminės viršutinių kvėpavimo takų infekcijos (J00-J06)	2319	2358	2364	2530	2613	2169
kitos ūminės apatinių kvėpavimo takų infekcijos (J20-J22)	2183	2075	2189	2165	2141	1828
lėtinė obstrukcinė plaučių liga ir bronchektazė (J40-J44, J47)	563	553	481	459	366	378
obstrukcinės plaučių ligos (J40-J44)	561	551	480	457	363	374
II vieta: kraujotakos sistemos ligos (I00-I99), iš jų:	4714	4745	4587	4494	4007	3962
hipertenzinės ligos (I10-I15)	3877	3831	3734	3643	3062	2943
laidumo sutrikimai ir širdies aritmijos (I44-I49)	634	708	718	773	716	791
krūtinės angina (I20)	1252	1189	1197	1130	1035	1012
III vieta: virškinimo sistemos ligos (K00-K93), iš jų:	3623	3331	3180	3752	3656	3611
dantų ligos (K00-K08)	2116	1660	1471	2116	2080	2128
virškinimo sistemos ligos be dantų ligų (K09-K93)	1806	1900	1915	1951	1859	1795
stemplės ligos (K20-K23)	495	505	466	552	567	517

Šaltinis - Privalomojo sveikatos draudimo fondo informacinė sistema

3.3. Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių, apmokamų iš Privalomojo sveikatos draudimo biudžeto lėšų, finansavimo programoje 2017-2019 m.

Skuodo rajono tikslinės populiacijos dalies (proc.), kuri dalyvavo gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių, apmokamų iš Privalomojo sveikatos draudimo biudžeto lėšų, finansavimo programoje 2017–2019 m. rodiklio trejų metų reikšmės vidurkis su Lietuva 0,78. Mažiausiai šia prevencine programa pasinaudojo Kupiškio r. sav. (30,6 proc.), daugiausiai – Visagino sav. moterys (76,9 proc.) (20 pav.).

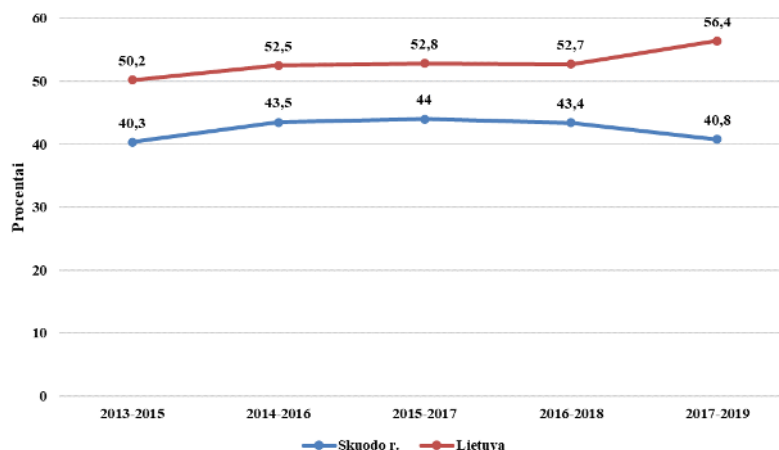
20 pav. Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių, apmokamų iš Privalomojo sveikatos draudimo biudžeto lėšų, finansavimo programoje 2017–2019 m. rodiklio santykis su Lietuva ir pasiskirstymas tarp savivaldybių

Šaltiniai: Privalomojo sveikatos draudimo informacinė sistema, leidinys „Visuomenės sveikatos būklė Lietuvos savivaldybėse 2019 m.“

Pastabos:

1. Savivaldybėms, turinčioms mažiau nei 20 000 gyventojų, skaičiuotas rodiklio 3 metų vidurkis.
2. Duomenys už periodą ir skaičiuojama nuo gyventojų skaičiaus, kuriems priklauso programa.

2017-2019 m. Skuodo rajono 40,8 proc. 25-59 m. amžiaus moterų dalyvavo gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinėje programoje, Lietuvoje – 56,4 proc. Skuodo rajono moterų dalyvavimas gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinėje programoje sumažėjo. Lietuvoje moterų, dalyvaujančių programoje, padaugėjo (21 pav., 5 lent.).

21 pav. Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių, apmokamų iš Privalomojo sveikatos draudimo biudžeto lėšų, finansavimo programoje

Šaltinis - Privalomojo sveikatos draudimo informacinė sistema

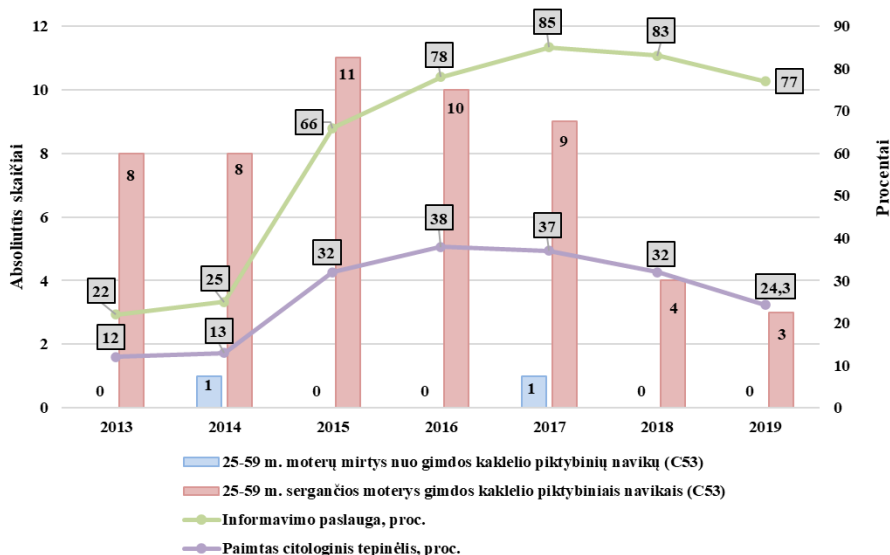
Pastabos: duomenys už periodą ir skaičiuojama nuo gyventojų skaičiaus, kuriems priklauso programa.

5 lentelė. 25-59 m. amžiaus moterų, dalyvavusių gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių, apmokamų iš Privalomojo sveikatos draudimo biudžeto lėšų, finansavimo programoje, skaičius

	2013-2015	2014-2016	2015-2017	2016-2018	2017-2019
Skuodo r.	1645	1713	1667	1569	1344
Lietuva	374726	387487	384979	378495	385389

Šaltinis - Privalomojo sveikatos draudimo fondo informacinė sistema

2019 m., lyginant su 2016 m., Skuodo rajone citologinio tepinėlio paėmimo paslaugos vykdymas sumažėjo nuo 38 proc. iki 24,3 proc. 2019 m., lyginant su 2017 m., informuotumas apie gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinę programą sumažėjo 7 proc. 2018-2019 m. Skuodo rajone nebuvo 25-59 m. moterų mirčių nuo gimdos kaklelio piktybinių navikų. Nuo 2015 m. mažėja moterų ligotumas gimdos kaklelio piktybiniais navikais (22 pav.).

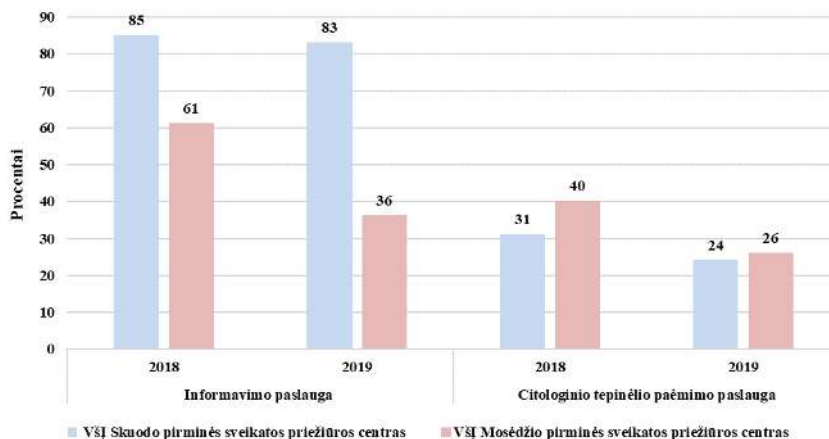

22 pav. Skuodo rajono 25-59 m. moterų mirtys, ligotumas gimdos kaklelio piktybiniais navikais ir gimdos kaklelio prevencinės programos vykdymo apimtys Skuodo rajone

Šaltiniai: Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras, Higienos institutas; Privalomojo sveikatos draudimo fondo informacinė sistema; Klaipėdos teritorinė ligonių kasa

Pastabos: programos vykdymo duomenys už metus ir skaičiuojami nuo prie gydymo įstaigos prisirašiusių gyventojų, informuotų asmenų procentas skaičiuojamas nuo planuojamų patikrinti asmenų skaičiaus.

2019 m., lyginant su 2018 m., VŠĮ Skuodo PSPC informavimo paslauga nepakito, tačiau VŠĮ Mosėdžio PSPC informavimo paslauga apie gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinę programą sumažėjo. Per vienerius metus citologinio tepinėlio paėmimo paslauga tiek VŠĮ Skuodo PSPC, tiek VŠĮ Mosėdžio PSPC sumažėjo (23 pav.).

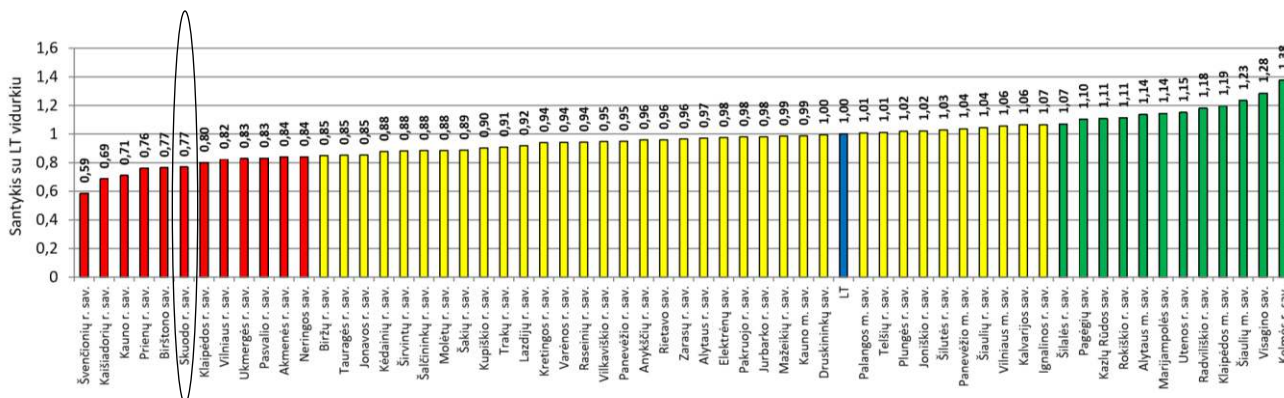
23 pav. Informavimo paslauga apie gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinę programą ir citologinio tepinėlio paėmimo paslaugos vykdymas pagal įstaigas Skuodo rajone, proc.

Šaltinis - Klaipėdos teritorinė ligonių kasa

Pastabos: programos vykdymo duomenys už metus ir skaičiuojami nuo prie gydymo įstaigos prisirašiusių gyventojų, informuotų asmenų procentas skaičiuojamas nuo planuojamų patikrinti asmenų skaičiaus.

3.4. Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių finansavimo programoje 2019 m.

Skuodo rajono tikslinės populiacijos dalies, dalyvavusios asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių finansavimo programoje rodiklio trejų metų reikšmės vidurkis su Lietuva 0,78. Šis rodiklis yra raudonoje zonoje. Didžiausia rodiklio reikšmė nustatyta Kelmės r. (66,3 proc.), o mažiausia – Švenčionių r. savivaldybės gyventojų (28,2 proc.) (24 pav.).

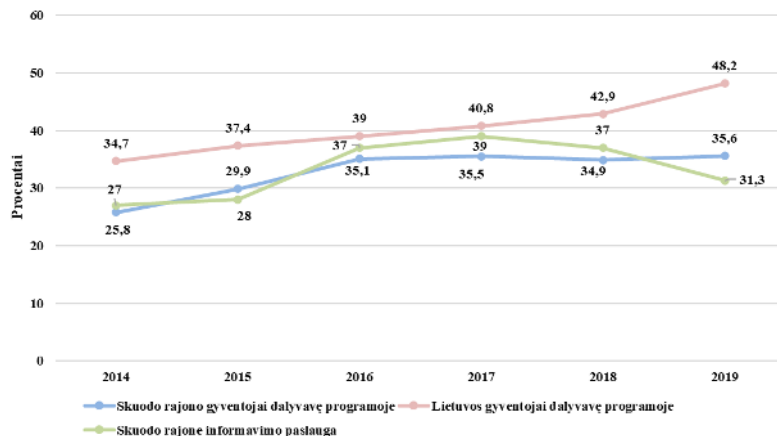
24 pav. Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių finansavimo programoje 2019 m. rodiklio santykis su Lietuva ir pasiskirstymas tarp savivaldybių

Šaltiniai: Privalomojo sveikatos draudimo informacinė sistema, leidinys „Visuomenės sveikatos būklė Lietuvos savivaldybėse 2019 m.“

Pastabos:

3. Savivaldybėms, turinčioms mažiau nei 20 000 gyventojų, skaičiuotas rodiklis 3 metų vidurkis.
4. Skaičiuojama nuo gyventojų skaičiaus, kuriems priklauso programa.

2019 m. Skuodo rajono 35,6 proc. tikslinės populiacijos dalyvavo širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupės prevencinėje programoje, Lietuvoje – 48,2 proc. Nuo 2016 m. Skuodo rajono gyventojų dalyvavimas prevencinėje programoje mažėja. Lietuvoje tolygiai didėja gyventojų dalyvavimas širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupės prevencinėje programoje. Per vienerius informavimo paslauga Skuodo rajone apie programą sumažėjo (25 pav., 6 lent.).

25 pav. Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių finansavimo programoje, proc.

Šaltiniai: Privalomojo sveikatos draudimo informacinė sistema, Klaipėdos teritorinė ligonių kasa
Pastabos:

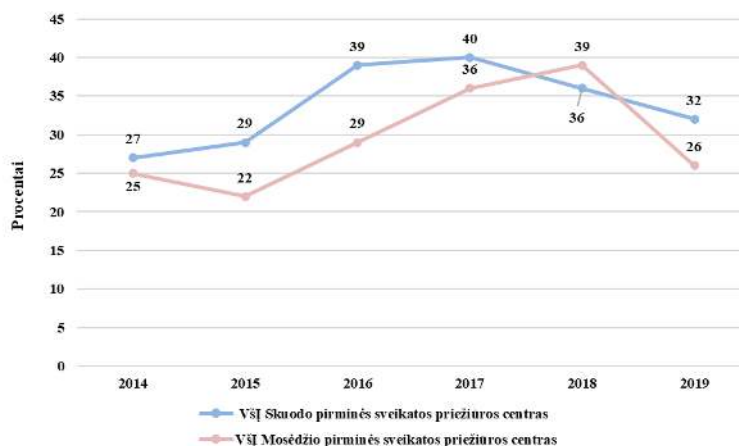
1. Skaičiuojama nuo gyventojų skaičiaus, kuriems priklauso programa.
2. Informuotų asmenų procentas skaičiuojamas nuo planuojamų patikrinti asmenų skaičiaus.

6 lentelė. 50-64 m. amžiaus moterų ir 40-54 m. amžiaus vyrų, dalyvavusių asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių finansavimo programoje, skaičius

	2015	2016	2017	2018	2019
Skuodo r.	1345	1545	1514	1440	1335
Lietuva	252702	259801	268590	279861	295609
Skuodo rajone informuoti asmenys	1257	1486	327	1320	1254

Šaltiniai: Privalomojo sveikatos draudimo fondo informacinė sistema, Klaipėdos teritorinė ligonių kasa

2019 m., lyginant su 2018 m., tiek VšĮ Skuodo PSPC, tiek VšĮ Mosėdžio PSPC informavimo paslauga apie širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupės prevencinę programą sumažėjo (26 pav., 7 lent.).

26 pav. Informavimo paslaugos apie asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių finansavimo programoje, vykdymas pagal įstaigas Skuodo rajone, proc.

Šaltinis - Klaipėdos teritorinė ligonių kasa

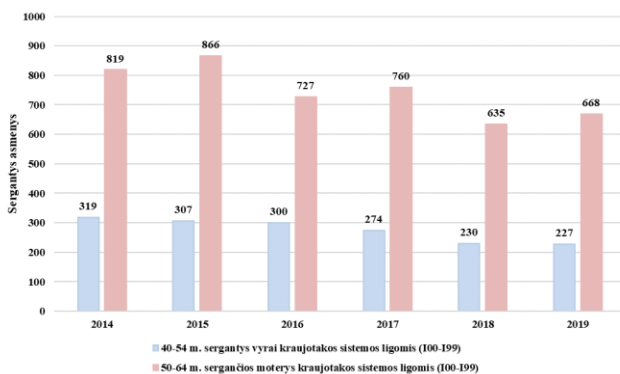
Pastaba - informuotų asmenų procentas skaičiuojamas nuo planuojamų patikrinti asmenų skaičiaus.

7 lentelė. 50-64 m. amžiaus moterų ir 40-54 m. amžiaus vyrų informavimo paslauga apie širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupės, atrankos ir prevencijos priemonių finansavimo programą, skaičius

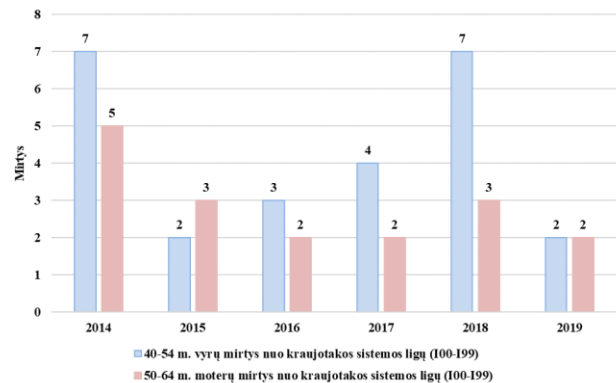
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
VšĮ Skuodo PSPC	969	1137	1338	303	1146	1124
VšĮ Mosėdžio PSPC	133	120	148	24	174	130

Šaltinis - Klaipėdos teritorinė ligonių kasa

Skuodo rajono 40-54 m. amžiaus vyrų, kuriems nustatytos kraujotakos sistemos ligos, tolygiai mažėja ir 2019 m. ligotumas siekė – 143,7 atvejus 1000 vyrų (227 vyrai, kuriems diagnozuotos kraujotakos sistemos ligos). Skuodo rajono 50-64 m. amžiaus moterų ligotumas kraujotakos sistemos ligomis svyruoja. 2019 m. 50-64 m. amžiaus moterų ligotumas kraujotakos sistemos ligomis sudarė 308,3 atvejus 1000 moterų (668 moterims diagnozuotos kraujotakos sistemos ligos). Moterims kraujotakos sistemos ligos diagnozuojamos dažniau nei vyrams. Nuo 2015 m. iki 2018 m. 40-54 m. amžiaus vyrų mirčių dėl kraujotakos sistemos ligų daugėjo nuo 2 iki 7 mirčių, 2019 m. sumažėjo – 2 mirtys. 2015-2019 m. kasmet įvyksta 2-3 mirtys 50-64 m. amžiaus moterų (27, 28 pav.).

27 pav. Skuodo rajono 40-54 vyrų ir 50-64 m. moterų, kuriems diagnozuotos kraujotakos sistemos ligos, skaičius

28 pav. Skuodo rajono 40-54 vyrų ir 50-64 m. moterų mirtys nuo kraujotakos sistemos ligų

Šaltiniai: Privalomojo sveikatos draudimo fondo informacinė sistema, Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras, Higienos institutas

IV SKYRIUS

SAVIVALDYBĖS GYVENSENOS STEBĖSENOS RODIKLIAI

Nuo 2016 m. pradėtas vykdyti 5-ą, 7-ą ir 9-ą (pirmų gimnazijos) klasių mokinių gyvensenos stebėsenos tyrimas visoje šalyje kas 4 metus, įgyvendinant Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2016 m. gegužės 16 d. įsakymo Nr. V-637 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymo Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ pakeitimo 8.3 punktą. Tyrimą koordinuoja Higienos institutas, o anketinę apklausą, duomenų suvedimą ir analizę Skuodo rajone vykdo Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras. Mokinių apklausa vykdoma kovo–gegužės mėnesiais, tačiau 2020 m. apklausa Skuodo rajone buvo vykdoma rugsėjo mėnesį dėl COVID-19 ligos epidemiologinės situacijos šalyje. Mokinių apklausoje dalyvavo visi Skuodo rajono mokiniai, kurie buvo ugdymo įstaigoje apklausos dieną.

Skuodo rajone 2016 m. tyrimo imtis – 387 mokiniai (52,2 proc. berniukų ir 47,8 proc. mergaičių), 2020 m. – 344 mokiniai (53,2 proc. berniukų ir 46,8 proc. mergaičių). Skuodo rajono mokinių gyvensenos stebėsenos rodiklių duomenys pateikti 8 lentelėje. Skuodo rajono mokinių gyvensenos pokyčių plakatą pateiktas šios ataskaitos 1 priede.

↓↑ - savivaldybės rodiklio reikšmė blogesnė palyginus su ankstesniais metais.

↓↑ - savivaldybės rodiklio reikšmė geresnė palyginus su ankstesniais metais.

● - savivaldybės rodiklio reikšmės pokyčio nėra palyginus su ankstesniais metais.

8 lentelė. Skuodo rajono mokinių gyvensenos stebėsenos rodikliai (proc.)

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	2016 m.	2020 m.	Lietuva 2016 m.	Lietuva 2020 m.
1.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie 5 ir daugiau dienų mankštinaisi ar sportuoja bent 60 minučių (skaičiuojant kartu su fizinio ugdymo pamokomis), dalis	**	36,7	**	38,1
2.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie kasdien, ne pamokų metu, mankštinaisi ar sportuoja bent 60 minučių, dalis	8,4	11,3↑	9,7	13,6
3.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie vidutiniškai 4 ir daugiau valandų per dieną praleidžia prie ekranų (televizoriaus, kompiuterio, planšetės, išmaniojo telefono), dalis	20,7	27 ↑	19,4	25,0 ¹⁵
4.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną valgo vaisius (neskaitant sulčių), dalis	35,3	30 ↓	38,6	34,7
5.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną valgo daržoves (neskaitant bulvių), dalis	39,4	22 ↓	36,5	32,3
6.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną valgo saldumynus, dalis	**	14,1	**	17,4
7.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną geria gazuotus saldžiuosius gėrimus, dalis	**	8,7	**	10,6
8.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per savaitę geria energinius gėrimus, dalis	**	2,9	**	3,5
9.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kasdien valgančių pusryčius, dalis	46,4	40,6 ↓	51,7	45,5
10.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie papildomai nededa druskos į paruoštą maistą, dalis	**	39,2	**	36,7
11.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 dienų bent kartą rūkė tabako gaminius, dalis	12,3	7,3 ↓	*	7,0
12.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėnesių bent kartą rūkė tabako gaminius, dalis	28,1	17,4 ↓	*	12,7
13.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 dienų bent kartą rūkė elektronines cigaretes ar naudojo panašius elektrinius įtaisus rūkymui, dalis	13,1	17 ↑	*	12,2

¹⁵ Skaičiuojant rodiklį nebuvo įtraukti Raseinių r., Vilniaus m. ir Vilniaus r. savivaldybių duomenys.

8 lentelės tęsinys. Skuodo rajono mokinių gyvenimo stebėsenos rodikliai (proc.)

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	2016 m.	2020 m.	Lietuva 2016 m.	Lietuva 2020 m.
14.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėnesių bent kartą rūkė elektronines cigaretes ar naudojo panašius elektroninius įtaisus rūkymui, dalis	28,5	28,3	*	20,1
15.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 dienų bent kartą vartojo alkoholinius gėrimus, dalis	24,5	12,3	15,3	10,6
16.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėnesių bent kartą vartojo alkoholinius gėrimus, dalis	46,5	30,9	29,3	21,9
17.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per savo gyvenimą vartojo kanapes („žolę“, marihuaną, hašišą), dalis	3,7	3,0	*	3,2
18.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per savo gyvenimą vartojo kitus narkotikus nei kanapes, dalis	0,5	1,8	*	1,8
19.	Mokyklinio amžiaus vaikų, iš kurių tyčiojosi kiti mokiniai per paskutinius 2 mėnesius, dalis	39,1	29	45	33,0
20.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie patys tyčiojosi iš kitų mokinių per paskutinius 2 mėnesius, dalis	39,9	25,4	41,6	24,9
21.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 dienų patyrė patyčias per socialinius tinklus, elektroniniu paštu ar telefonu, dalis	**	7,1	**	9,3
22.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėnesių patyrė patyčias per socialinius tinklus, elektroniniu paštu ar telefonu, dalis	**	13,8	**	15,9
23.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kuriuos per paskutinius 2 mėnesius mušė ar kitaip fiziškai baudė tėvai, dalis	7,7	7,7	*	8,2
24.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie valosi dantis šepetėliu ir pasta dažniau nei kartą per dieną, dalis	48	49,1	55,6	57,0
25.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie visada tamsiu paros metu būdami lauke nešioja atšvaitus, dalis	31,5	30,8	27,5	25,6
26.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie visada segi saugos diržą važiuodami automobiliu, dalis	77,4	84,1	74,9	80,3
27.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie visada dėvi šalmą važiuodami dviračiu, dalis	**	12,3	**	
28.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie jaučiasi pakankamai laimingi ar labai laimingi vertindami savo dabartinį gyvenimą, dalis	89,7	70,1	86,2	73,2
29.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie jaučiasi saugūs namų aplinkoje, dalis	**	99,7	**	96,2
30.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie jaučiasi saugūs mokyklos aplinkoje, dalis	**	85,4	**	85,3
31.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie savo sveikatą vertina kaip gerą ar labai gerą, dalis	88	77,2	85,1	79,8
32.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie yra patenkinti savo išvaizda, dalis	**	39,8	**	40,8

*Viešai prieinami duomenys nepateikti

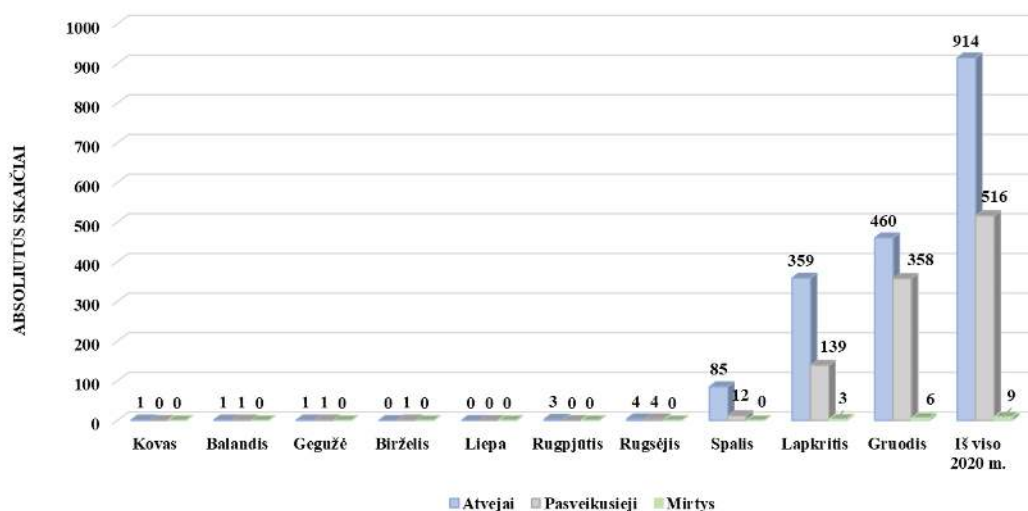
** 2020 m. keitėsi klausimynas, buvo įtraukti papildomai klausimai.

V SKYRIUS

COVID-19 LIGOS EPIDEMIOLOGINĖ SITUACIJA SKUODO RAJONE IR ŠALYJE

Siekiant apsaugoti Lietuvos gyventojus ir aplinką nuo koronaviruso infekcijos (toliau – COVID-19) įvežimo ir išplitimo, taip pat išvengti naujo sergamumo COVID-19 protrūkio šalies teritorijoje, nuo vasario 26 d. paskelbta valstybės lygio ekstremali situacija visoje šalyje dėl COVID-19 ligos plitimo grėsmės pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. vasario 26 d. nutarimą Nr. 152 „Dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo“. Atsižvelgiant į nepalankią epideminę COVID-19 situaciją, Lietuvoje buvo paskelbtas visuotinis karantinas nuo kovo 15 d. iki birželio 17 d. pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimą Nr. 207 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“. Sparčiai daugėjant užsikrėtusių COVID-19 liga asmenų, COVID-19 protrūkio židinių, Lietuvos Respublikos Vyriausybė įvedė vietinius karantinus savivaldybėse, kurios pateko į raudoną zoną, pagal 2020 m. spalio 26 d. nutarimą Nr. 1177 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. spalio 21 d. nutarimo Nr. 1159 „Dėl karantino kai kurių savivaldybių teritorijose paskelbimo“ pakeitimo“. Nuo 2020 m. lapkričio 7 d. 00.00 val. iki 2021 m. sausio 31 d. 24.00 val. visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbtas visuotinis karantinas – pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. gruodžio 14 d. nutarimą Nr. 1418 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. lapkričio 4 d. nutarimo Nr. 1226 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“ pakeitimo“.

Prasidėjus COVID-19 ligos epideminei situacijai, Skuodo rajone kovo-gegužės mėnesiais buvo nustatytas 1 COVID-19 atvejis per mėnesį. Nuo birželio iki liepos mėnesio atvejų nebuvo nustatyta. Rugpjūčio mėnesį buvo nustatyti 3 COVID-19 atvejai, rugsėjo mėnesį – 4 atvejai. Nuo spalio mėnesio COVID-19 atvejų ženkliai padaugėjo ir toliau atvejų daugėjo ir gruodžio mėnesį buvo registruota daugiausia COVID-19 atvejų – 460 atvejų per mėnesį. Per pirmąją COVID-19 „bangą“ balandžio-birželio mėnesį buvo po 1 pasveikusių per mėnesį nuo COVID-19. Per antrąją COVID-19 bangą nuo rugsėjo pasveikusiųjų tolygiai daugėjo ir gruodžio mėnesį buvo daugiausiai – 358 asmenys. COVID-19 mirtys registruotos per antrąją COVID-19 bangą – lapkričio mėnesį buvo 3 mirtys, gruodžio mėnesį – 6 mirtys. Iš viso 2020 m. 914 registruotų COVID-19 atvejų, pasveikusiųjų iš viso – 516 asmenų, mirčių iš viso – 9 (29 pav.).

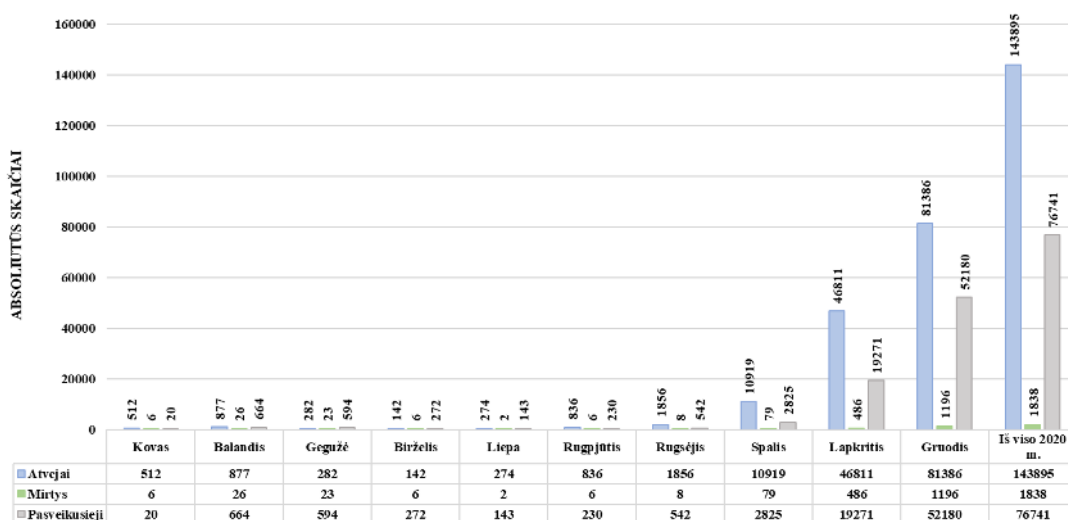

29 pav. Skuodo rajono gyventojų COVID-19 atvejai, pasveikusieji nuo COVID-19 ir mirtys nuo COVID-19

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Elektroninė sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinė sistema (ESPBI IS), VSB skaičiavimai

Pastabos. Paskutinis COVID-19 atvejų ir pasveikusių nuo COVID-19 atnaujinimas 2021-01-12, paskutinis mirčių nuo COVID-19 atnaujinimas 2021-01-15.

Lietuvoje kovo-balandžio mėnesiais COVID-19 ligos atvejų daugėjo, gegužės-birželio mėnesiais atvejų sumažėjo, tačiau nuo liepos mėnesio atvejų tolygiai daugėjo ir gruodžio mėnesį pasiekė piką – 81386 COVID-19 atvejai per mėnesį. Per pirmąją COVID-19 „bangos“ pasveikusiųjų daugiausiai buvo balandžio mėnesį – 664 asmenys. Per antrąją COVID-19 bangą gruodžio mėnesį buvo daugiausiai pasveikusiųjų – 52180 asmenų. Balandžio-gegužės mėnesiais buvo registruota daugiau mirčių (26 ir 23 mirtys), o nuo spalio mėnesio mirčių daugėjo ir gruodžio mėnesį buvo daugiausiai mirčių – 1196. Iš viso 2020 m. užregistruoti 143895 COVID-19 atvejai, pasveikusiųjų iš viso – 76741 asmuo, mirčių iš viso – 1838 (30 pav.).

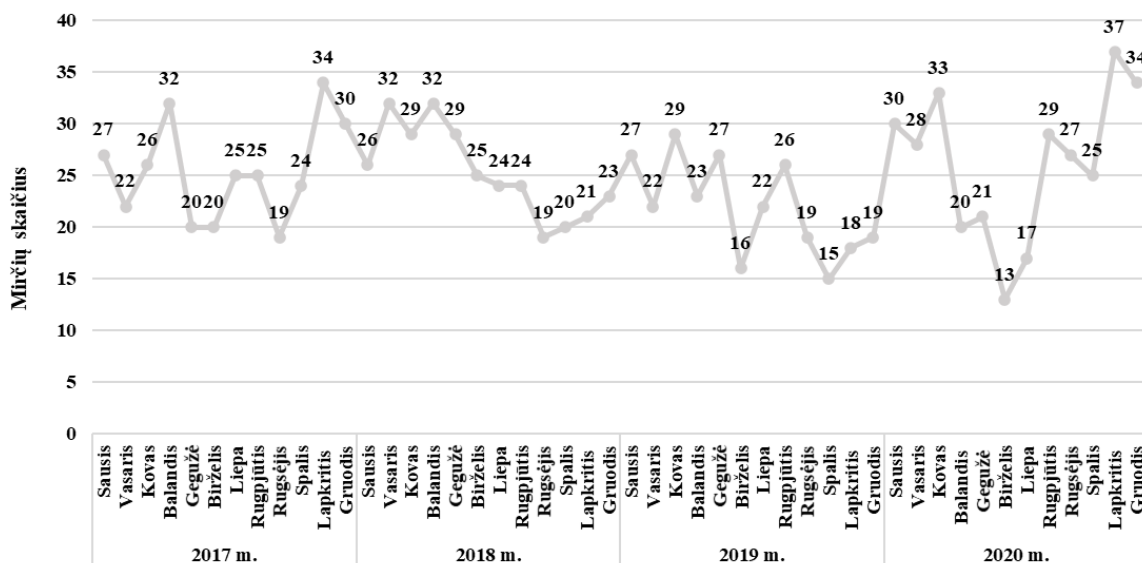

30 pav. COVID-19 atvejai, mirtys dėl COVID-19 ir pasveikusieji nuo COVID-19 Lietuvoje

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Elektroninė sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinė sistema (ESPBI IS), VSB skaičiavimai

Pastaba. Paskutinis atnaujinimas – 2021-01-12.

Skuodo rajone 2020 m. kovo-gruodžio mėnesių mirčių skaičių lyginant su 2017 – 2019 m. tų pačių mėnesių mirčių skaičiumi, 2020 m. kovo, rugpjūčio-gruodžio mėnesiais stebimas mirčių padidėjimas. 2020 m. kovo ir lapkričio-gruodžio mėnesiais buvo nustatyta daugiau COVID-19 ligos atvejų nei kitais mėnesiais (31 pav.).

31 pav. Skuodo rajono gyventojų mėnesinis mirčių skaičius pokytis 2017-2020 m.

Šaltiniai: Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras, Higienos institutas, Skuodo rajono savivaldybės civilinės metrikacijos skyrius (2020 m. duomenys)

V SKYRIUS

VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS RODIKLIŲ POKYČIAI

1. 2020 m. pradžioje, lyginant su 2019 m., Skuodo rajono savivaldybės gyventojų skaičius sumažėjo 421 asmenų dėl neigiamos neto vidaus migracijos, neigiamo natūralaus gyventojų prieaugio, neigiamos neto tarptautinės migracijos:

1.1. Neto vidaus migracija neigiama ir nuo 2016 m. skirtumas tarp atvykstančių ir išvykstančių į kitas savivaldybes didėja: 2019 m. 340 asmenų atvyko, tačiau išvyko 614 gyventojų į kitas savivaldybes.

1.2. Nuo 2006 m. stebimas neigiamas natūralus gyventojų prieaugis – kiekvienais metais yra daugiau mirusiųjų nei gimusiųjų.

1.3. Tarptautinė neto migracija neigiama, nes emigruojančių gyventojų skaičius didesnis nei imigruojančių, tačiau nuo 2017 m. skirtumas tarp imigruojančių ir emigruojančių į kitas šalis mažėja. 2019 m. neigiama neto tarptautinė migracija: 138 asmenys imigravo, tačiau emigravo 163 asmenys.

1.4. Nuo 2001 m. Skuodo rajono savivaldybėje gyventojų skaičius sumažėjo 9553 asmenimis: moterų sumažėjo 4896 asmenimis, vyrų – 4657, miesto gyventojų – 2723, kaimo gyventojų – 6830 asmenimis.

1.5. Skuodo rajono savivaldybės gyventojų pasiskirstymas pagal lytį: 2020 m. pradž. moterys sudarė 52,4 proc. (2019 m. pradž. – 52,6 proc.), vyrai – 47,4 proc. visų gyventojų (2019 m. pradž. – 47,4 proc.).

1.6. Skuodo rajono savivaldybės gyventojų pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietą: 2020 m. pradžioje kaimo gyventojai sudarė – 67,9 proc. (2019 m. pradž. – 68 proc.), miesto gyventojai – 32,1 proc. visų gyventojų (2019 m. pradž. – 32 proc.).

1.7. Skuodo rajono savivaldybėje 45 – 64 m. amžiaus asmenų grupėje daugiausia gyventojų: 2020 m. pradž. vaikai sudarė 17,0 proc. (2019 m. pradž. – 17,1 proc.), 2020 m. pradž. 18-44 m. amžiaus gyventojai sudarė 25,8 proc. (2019 m. pradž. – 26,5 proc.), 2020 m. pradž. 45-64 m. asmenys sudarė 32,7 proc. (2019 m. – 32,6 proc.), 2020 m. pradž. 65 m. ir vyresni asmenys sudarė 24,5 proc. (2019 m. pradž. – 23,9 proc.).

2. Pagrindinių mirčių struktūrą sudaro tos pačios priežastys:

2.1. Skuodo rajone, kaip ir Lietuvoje, pagrindinės mirčių priežastys yra kraujotakos sistemos ligos, antroje – piktybiniai navikai, trečioje – išorinės mirties priežastys.

2.2. Skuodo rajone bendrasis gyventojų mirtingumas nemažėja dėl mirčių nuo kraujotakos sistemos ligų ir piktybinių navikų: mirtys nuo kraujotakos sistemos ligų 2019 m. sudarė 55,9 proc. (2008 m. – 58,4 proc.), mirtys nuo piktybinių navikų 2019 m. sudarė 23,9 proc. (2008 m. – 20,1 proc.).

3. Skuodo rajono savivaldybės rodikliai, kurių reikšmės prasčiausios palyginti su kitomis savivaldybėmis (raudonos spalvos) ir metų pokytis prastėja:

3.1. Gyventojų skaičiaus pokytis 1000 gyventojų. Skuodo rajono savivaldybėje kasmet gyventojų skaičius mažėja dėl neigiamos neto vidaus migracijos, neigiamo natūralaus gyventojų prieaugio, neigiamos neto tarptautinės migracijos. Skuodo rajone 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenys sudaro didesnę gyventojų dalį negu vaikai, todėl nemažėja mirčių nuo pagrindinių priežasčių.

3.2. Apsilankymų pas gydytojus skaičius, tenkantis vienam gyventojui. 2019 m. vidutiniškai vienas Skuodo rajono gyventojas pas gydytojus lankėsi 9,5 karto per metus (2018 m. – 9,1 karto), Lietuvoje – 7,3 karto. Apsilankymų pas gydytojus skaičius, tenkantis 1 gyventojui, rodiklis parodo Skuodo rajono gyventojų apsilankymus pas gydytojus ne tik Skuodo rajono sveikatos priežiūros įstaigose, bet ir kitose savivaldybėse. Daugiau nei 30 proc. savivaldybės gyventojų apsilanko pas gydytojus ne Skuodo rajono pirminės sveikatos priežiūros įstaigose. Nuo 2016 m. Skuodo rajono gyventojų apsilankymų Skuodo rajono pirminiuose sveikatos priežiūros centruose mažėja. Vertinant absoliučius skaičius, nuo 2016 m. Skuodo rajono gyventojų apsilankymų pas pirminio lygio

gydytojų ir nuo 2018 m. pas antrinio-tretinio lygio gydytojų mažėja. Daugiausia pacientų pas gydytojus apsilanko dėl ligos ir per pastaruosius metus tokie apsilankymai sudarė 82,3 proc. visų apsilankymų. Pastebima tendencija, jog moterų didesnė dalis lankosi pas gydytojus nei vyrai. Daugiausia pas gydytojus lankosi 45-64 m. amžiaus asmenys ir 2019 m. jų apsilankymai sudarė 33,4 proc. 2019 m., lyginant su 2017 m., Skuodo rajono sergančių asmenų sumažėjo 8,4 proc. 2019 m. 11,6 proc. Skuodo rajono sergančių asmenų nėra prisirašę prie Skuodo rajono sveikatos priežiūros įstaigų, 2018 m. – 11,2 proc., 2017 m. – 9,7 proc.

3.3. Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių, apmokamų iš Privalomojo sveikatos draudimo biudžeto lėšų, finansavimo programoje 2017-2019 m. 2017-2019 m. Skuodo rajono 40,8 proc. 25-59 m. amžiaus moterų dalyvavo gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinėje programoje, Lietuvoje – 56,4 proc. Skuodo rajono moterų dalyvavimas gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinėje programoje sumažėjo. 2019 m., lyginant su 2016 m., Skuodo rajone citologinio tepinėlio paėmimo paslaugos vykdymas sumažėjo nuo 38 proc. iki 24,3 proc. 2019 m., lyginant su 2017 m., informuotumas apie gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinę programą sumažėjo 7 proc. 2018-2019 m. Skuodo rajone nebuvo 25-59 m. moterų mirčių nuo gimdos kaklelio piktybinių navikų. Nuo 2015 m. mažėja moterų ligotumas gimdos kaklelio piktybiniais navikais.

3.4. Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių finansavimo programoje 2019 m. 2019 m. Skuodo rajono 35,6 proc. tikslinės populiacijos dalyvavo širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupės prevencinėje programoje, Lietuvoje – 48,2 proc. Nuo 2016 m. Skuodo rajono gyventojų dalyvavimas prevencinėje programoje mažėja. Per vienerius metus informavimo paslauga Skuodo rajone apie programą sumažėjo. Skuodo rajono 40-54 m. amžiaus vyrų, kuriems nustatytos kraujotakos sistemos ligos, tolygiai mažėja. Skuodo rajono 50-64 m. amžiaus moterų ligotumas kraujotakos sistemos ligomis svyruoja. Moterims kraujotakos sistemos ligos diagnozuojamos dažniau nei vyrams. Nuo 2015 m. iki 2018 m. 40-54 m. amžiaus vyrų mirčių dėl kraujotakos sistemos ligų daugėjo nuo 2 iki 7 mirčių, 2019 m. sumažėjo – 2 mirtys. 2015-2019 m. kasmet įvyksta 2-3 mirtys 50-64 m. amžiaus moterų.

4. Pokyčiai, atsižvelgiant į Skuodo rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2019 m. ataskaitos, patvirtintos Skuodo rajono savivaldybės tarybos 2020 m. sausio 30 d. sprendimu Nr. T9-21, rekomendacijas:

4.1. 2019 m. Skuodo rajono gyventojų mirčių dėl atsitiktinio paskendimo nebuvo, 2018 m. – 2 mirtys:

4.1.1. 2020 m. praveisti 3 nuotoliniai užsiėmimai Skuodo Pranciškaus Žadeikio gimnazijos 9 klasės mokiniams apie pirmą pagalbą, kurių viena iš temų – skendimų prevencija, dalyvavo iš viso 75 mokiniai.

4.2. 2015-2018 m. kasmet buvo registruotos 5-6 Skuodo rajono gyventojų mirtys dėl nukritimų, 2019 m. mirčių skaičius sumažėjo iki 2 mirčių. *Igyvendintos prevencinės veiklos nukritimų ir traumų mažinimui – gyventojų fizinis aktyvumas skatinamas suteikiant tiek teorinių, tiek praktinių žinių:*

4.2.1. Nuo 2019 m. pradėti ir toliau vykdyti projekto „Sveikos gyvensenos skatinimas Skuodo rajono savivaldybėje“ programos „Judėkime“ užsiėmimai, esant COVID-19 situacijai, kurie skatina vyresnio amžiaus žmonių fizinį aktyvumą:

4.2.1.1. 2020 m. reguliariuose grupiniuose fizinio aktyvumo užsiėmimuose dalyvavo 350 asmenų, kurių amžius nuo 65 metų ir vyresni.

4.2.2. 2020 m. reguliariuose grupiniuose fizinio aktyvumo užsiėmimuose dalyvavo 244 asmenys, kurių amžius 18 m. iki 64 m., įvyko 59 užsiėmimai.

4.2.3. 2020 m. įvyko 2 nuotolinės paskaitos: „Kaip saugiai sportuoti namuose. Traumų ir sužalojimų prevencija“.

4.3. Nuo 2016 m. Skuodo rajono gyventojų dalyvavimas širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupės, atrankos ir prevencijos priemonių programoje mažėja (2016 m. – 1545 dalyviai, 2019 m. – 1335 dalyviai). Informavimo paslauga per vienerius metus apie programą sumažėjo nuo 37 proc. iki 31,3 proc.

4.4. Per vienus metus sergamumas II tipo cukriniu diabetu sumažėjo nuo 48,5 iki 35 atvejų 10 000 gyventojų. 2020 m. širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizikos grupių asmenų sveikatos stiprinimo programoje savanoriškai dalyvavo ir programą baigė 13 asmenų. Su gydytojo siuntimu dalyvavusių asmenų programoje nebuvo.

4.5. *Gyventojų mitybos raštingumas didintas įvykusiais mokymais, sveikos mitybos įgūdžių formavimu bei gyventojų švietimu:*

4.5.1. 2020 m. įvyko nuotoliniai mokymai mitybos tema: „Vaikų mitybos principai“, 14 dalyvių; „Sveika mityba: top 3 vengtini ir naudingiausi jos elementai“, 13 dalyvių; „Priešuždegiminė mityba“, 15 dalyvių; „Skuodo rajono gyventojų sveikos mitybos įgūdžių formavimas“, 10 dalyvių; „Skuodo rajono gyventojų sveikatai palankaus maisto vartojimo skatinimas, daržovių vartojimo skatinimas“, 10 dalyvių.

REKOMENDACIJOS

Ataskaitos rekomendacijos orientuotos į pagrindines Skuodo rajono gyventojų problemas, siekiant, kad sumažėtų sveikatos netolygumai, užtikrinant kokybišką, prieinamą ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius bei į COVID-19 ligos sukeltas pasekmes.

1. Siekiant plėtoti sveikatos infrastruktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą:

Siūloma asmens sveikatos priežiūros įstaigoms:

1.1. Įvertinti asmens sveikatos priežiūros įstaigų prieinamumą tiek miesto, tiek kaimo gyventojų atžvilgiu ir gydytojų specialistų teikiamų paslaugų kokybę, jų pasiskirstymo apimtis pagal specializaciją.

2. Siekiant stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę, mažinant sergamumą ir mirtingumą, keičiant gyventojų sveikatai rizikingą elgseną ir didinant gyventojų sveikatos raštingumo lygį:

Siūloma asmens sveikatos priežiūros įstaigoms:

2.1. Peržiūrėti įstaigoje taikomas priemones ir parengti/atnaujinti įstaigos strategiją ir numatyti stebėseną dėl nacionalinių profilaktinių programų, finansuojamų Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšomis, efektyvesnio vykdymo.

2.2. Aktyviai informuoti gyventojus apie dalyvavimą širdies ir kraujagyslių ligų prevencijos programoje ir nukreipti dalyvius į Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurą.

2.3. Skatinti gyventojus dalyvauti kitose vykdomose prevencinėse programose ir reguliariai tikrintis sveikatą.

Siūloma Savivaldybės administracijai:

2.4. Didinti širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizikos grupių asmenų sveikatos stiprinimo programos vykdymo apimtis, skatinant pirminiame asmens sveikatos priežiūros lygmenyje dirbančius sveikatos priežiūros specialistus (šeimoms gydytojus, bendruomenės slaugytojas, šių įstaigų vadovus) per motyvavimo priemones (materialinės ir/ar nematerialinės), nukreipti rizikos asmenis dalyvauti programoje.

2.5. Investuoti ir skatinti privatų verslą investuoti į sveikatos stiprinimą skatinančios aplinkos formavimą: fizinio aktyvumo erdves, produktų atitinkančių rakto skylutės simbolio reikalavimus, patiekalų patiekimo metu didinti daržovių kiekį, nerūkymo zonų plėtrą, atsakingo socialinio verslo rūkymo prevencijos tikslais, alkoholio vartojimo prevencijos sityje skatinimą,

darbuotojų sveikatos stiprinimo programų diegimą darbovietėse ir iniciatyvas ir kitas visuomenės sveikatos biuro rekomenduojamas priemonės.

Siūloma Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurui:

2.6. Ugdyti gyventojų sveikos mitybos įpročius, šviečiant apie tinkamą mitybą informaciniais pranešimais, organizuojant sveikos mitybos grupinius užsiėmimus (dėl COVID-19 ligos epideminės situacijos nesant galimybei vykdyti tiesioginius užsiėmimus, juos organizuoti nuotoliniu būdu).

2.7. Didinti gyventojų sveikatos raštingumo lygį, informuojant apie fizinio aktyvumo naudą ir formas atsižvelgiant į amžiaus ypatumus (informaciniai pranešimai, straipsniai).

2.8. Skatinti gyventojus dalyvauti fizinio aktyvumo užsiėmimuose viešinant organizuojamus fizinio aktyvumo užsiėmimus (dėl COVID-19 ligos epideminės situacijos nesant galimybei vykdyti tiesioginius užsiėmimus, juos organizuoti nuotoliniu būdu).

3. Rekomendacijos orientuotos į COVID-19 ligos epideminės situacijos sukeltas pasekmes žmonių sveikatai, gyvenenos įpročių pokyčiams, sveikatos netolygumams, atsižvelgiant į Pasaulio sveikatos organizacijos leidinius, Lietuvos dokumentus, būtina skatinti glaudų tarpsektorinį bendradarbiavimą ir kompleksškai spręsti rajono gyventojų sveikatos problemas:

3.1. Parengti COVID-19 ligos pasekmių valdymo planą, numatant prioritėtines kryptis, mažinant išvengiamą mirtingumą, sveikatos netolygumus, mirtingumą nuo pagrindinių mirties priežasčių bei skiriant dėmesį pažeidžiamiausioms grupėms ir sveikos gyvenenos įpročių formavimui.

3.2. Kurti tarpsektorinio bendradarbiavimo grupę, kad būtų numatyti vieningi veiksmai dėl COVID-19 ligos pasekmių valdymo ir koordinavimo švietimo, socialinio, žemės ūkio, verslo ir pramonės, sveikatos ir kituose sektoriuose.

3.3. Kontroliuoti COVID-19 atvejų plitimą visuomenėje, greitai reaguojant atsekant kontaktus, izoliuojant ir palaikant atgalinį ryšį su asmenimis, kurie turi izoliotis dėl paramos. Apsvarstyti atskiro atvejų atsekamumo centro/laikino centro įkūrimą ir mobilizavimą esant poreikiui.

3.4. Įgalinti švietimo sektorių, ASPĮ, pedagoginę psichologinę tarnybą, savivaldybės administraciją ir visuomenės sveikatos sektorių bendrų kompleksinių intervencijų diegimui, siekiant gerinti visuomenės psichikos sveikatą, gyvenimo kokybę, užtikrinant sveikatos paslaugų prieinamumą rizikos veiksnių turintiems asmenims.

3.5. Sumažinti mirtingumą teikiant tinkamą, laiku ir kokybišką sveikatos priežiūrą nukentėjusiems nuo COVID-19, užtikrinant būtiniausių sveikatos ir socialinių paslaugų tęstinumą bei apsaugant darbuotojus ir pažeidžiamas gyventojų grupes.

3.6. Ieškoti veiklos formų ir resursų COVID-19 ligos pasekmėms valdyti remiantis gerąja kitų šalių patirtimi, sveikatą stiprinančių regiono tinklo patirtimi ir kitų tarptautinių organizacijų, mokslininkų teikiamomis rekomendacijomis.

3.7. Inicijuoti darbdaviams reguliarius mokymus dėl infekcinių ligų kontrolės įgyvendinimo organizacijose, įmonėse, įstaigose.

3.8. Ir toliau organizuoti individualiai ir grupėms psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugų teikimą savivaldybėje vaikams, suaugusiems, užtikrinant paslaugos teikimui reikalingas patalpas, pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. liepos 31 d. įsakymą Nr. V-1733 „Dėl Psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

3.9. Organizuoti vaikų ugdymą laikantis visų saugumo reikalavimų vadovaujantis valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo sprendimais, administracijos direktoriaus įsakymais, siekiant išvengti COVID-19 atvejų.

3.10. Užtikrinti įvairių formų lankščias, kokybiškas ir prieinamas paslaugas šeimoms, atsižvelgiant į pasikeitusius šeimų poreikius dėl COVID-19 ligos epidemiologinės situacijos.

3.11. Stiprinti ir motyvuoti mokytojus, švietimo pagalbos specialistus ir mokyklos administracijos darbuotojus atpažinti mokinių psichologinę (emocinę) būseną, galimų psichikos

sutrikimų esminius požymius ir tinkamai reaguoti, suteikiant pirmąją emocinę paramą ir (ar) rekomenduojant gauti reikalingą pagalbą.

3.12. Įvertinti mokyklų šildymo, vėdinimo sistemas, drėgnumo lygį ir investuoti į jų atnaujinimą. Veikiančių įrenginių oro cirkuliacija turi būti padidinta ir nuolat veikianti.

3.13. Apriboti skirtingų klasių ir skirtingo amžiaus vaikų maišymąsi ugdymo įstaigoje, pertvarkant ar pritaikant jos infrastruktūrą, kad būtų kuo mažiau kontakto. Investuoti į infrastruktūros pakeitimą, papildymą (papildomos lauko ir vidaus erdvių zonavimas ir kt. priemonės).

3.14. Suteikti nuotolines ugdymo priemones vaikams – kompiuterius, kurie neturi ir tėvai neturi galimybių nupirkti, kad vaikui būtų suteiktas pilnavertiškas mokymas.

3.15. Didinti informacinę sklaidą apie galimas sveikos gyvensenos palaikymo formas, siekiant užkirsti kelią ligotumui bei stiprinant imunitetą, esant COVID-19 epideminiai situacijai, atsižvelgiant į Pasaulio sveikatos organizacijos skelbiamą informaciją:

3.15.1. Ugdyti fizinio aktyvumo įpročius, siekiant pagerinti kraujotaką, raumenų veiklą, sumažinti širdies ligų, insulto, 2 tipo diabeto ir įvairių vėžių riziką – dirbantiems ar besimokantiems nuotoliniu būdu, daryti bent trumpas pertraukas nuo sėdėjimo, pasitelkiant paprastas fizinio aktyvumo formas – fiziniai pratimai internetu, tempimo pratimai, šokio judesiai, užlipimas ir nulipimas laiptais, bėgiojimas ir/ar pasivaikščiojimas lauke.

3.15.2. Skatinti sveiką mitybą vadovaujantis sveikos mitybos patarimais – tai svarbu siekiant palaikyti imuninę sistemą ir užkirsti kelią infekcijų plitimui: kiekvieną dieną valgyti įvairių grūdinių produktų, daržovių, vaisių, apriboti druskos vartojimą iki 5 gramų per dieną, naudoti sveikesnius riebalus maisto gaminyje, tokius kaip alyvuogių, sojos, saulėgražų aliejus, rinktis baltą mėsą t. y. paukštieną, žuvį, gerti pakankamai vandens ir kt.

3.15.3. Mažinti žalingų įpročių vartojimą arba jų visai atsisakyti, nes rūkantiesiems yra didesnė rizika užsikrėsti koronavirusu, vadovaujantis Pasaulio sveikatos organizacijos patarimais: rūkymą atidėti tiek kiek gali ilgiausiai išlaukti, 10 kartų įkvėpti kol atsipalaiduos, gerti vandenį, nes tai gera alternatyva rūkymui, užsiimti kokia kita veikla kas atitrauktų dėmesį nuo noro rūkyti.

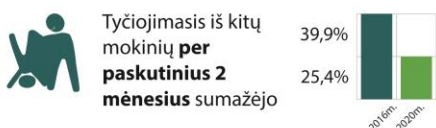
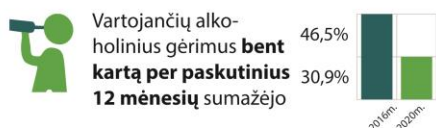
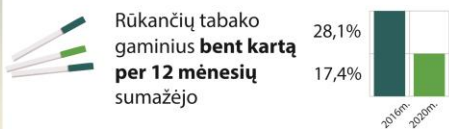
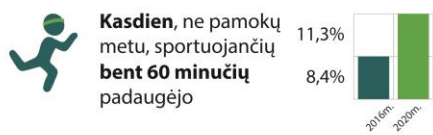
3.15.4. Gerinti gyventojų psichinę sveikatą, siekiant mažinti psichologinių sutrikimų ir psichinių ligų atsiradimą, vadovaujantis Pasaulio sveikatos organizacijos patarimais: su COVID-19 liga susijusią informaciją sekti tik iš patikimų šaltinių, siekiant sumažinti dezinformaciją, sveikai maitintis, reguliariai užsiimti fiziniu aktyvumu, skirti laiko poilsiui nuo darbo ir/ar mokslų, keltis ir eiti miegoti panašiu laiku, palaikyti socialinį kontaktą nuotolinio ryšio priemonėmis su artimaisiais, draugais.

Literatūra:

1. Maceinaitė R. Informacinis pranešimas: COVID-19 prevencija ugdymo įstaigose. 2020 m. rugsėjo 16 d. Prieiga per internetą: <https://nvsc.lrv.lt/uploads/nvsc/documents/files/COVID%20prevencijos%20priemones%20ugdymo%20jstaigose.pdf>
2. UNICEF. Key messages and actions for COVID-19 prevention and control in schools. 2020. Prieiga per internetą: https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/key-messages-and-actions-for-covid-19-prevention-and-control-in-schools-march-2020.pdf?sfvrsn=baf81d52_4
3. WHO. Considerations for school-related public health measures in the context of COVID-19: annex to considerations in adjusting public health and social measures in the context of COVID-19. 2020. Prieiga per internetą: <https://www.who.int/publications/i/item/considerations-for-school-related-public-health-measures-in-the-context-of-covid-19>
4. WHO. COVID-19 strategy update. 2020. Prieiga per internetą: <https://www.who.int/publications/m/item/covid-19-strategy-update>
5. WHO. Healthy at home - Physical activity. Prieiga per internetą: <https://www.who.int/news-room/campaigns/connecting-the-world-to-combat-coronavirus/healthathome/healthathome---physical-activity>
6. WHO. Healthy at home - Mental health. Prieiga per internetą: <https://www.who.int/campaigns/connecting-the-world-to-combat-coronavirus/healthathome/healthathome---mental-health>
7. WHO. Healthy at home - Quitting tobacco. Prieiga per internetą: <https://www.who.int/campaigns/connecting-the-world-to-combat-coronavirus/healthathome/healthathome---quitting-tobacco>
8. WHO. Healthy at home - Healthy Diet. Prieiga per internetą: <https://www.who.int/campaigns/connecting-the-world-to-combat-coronavirus/healthathome/healthathome---healthy-diet>
9. COVID-19 valdymo strategijos įgyvendinimo priemonių planas. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. birželio 10 d. pasitarimo sprendimo (protokolo Nr. 28, 1 klausimas) 1 priedas. Prieiga per internetą: <https://www.essc.sam.lt/lt/naujienos/covid-19-valdymo-strategija.html>
10. „Dėl ilgalaikių neigiamų COVID-19 pandemijos pasekmių visuomenės psichikos sveikatai mažinimo veiksmų plano patvirtinimo“: Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. liepos 3 d. įsakymas Nr. V-1596.
11. „Dėl Psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“: Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. liepos 31 d. įsakymas Nr. V-1733.
12. Sprendimams dėl COVID-19 padarinių skirti projektai. Lietuvos mokslo taryba, 2020. Prieiga per internetą: <https://www.lmt.lt/lt/doclib/ewhemsmtjvga244bf6ykg9s65vd7k5>
13. Europos ligų kontrolės ir prevencijos centras. Šildymas, ventiliacija ir kondicionavimo sistemos Covid-19 situacijoje: <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/Heating-ventilation-air-conditioning-systems-in-the-context-of-COVID-19-first-update.pdf>

SKUODO RAJONO MOKINIŲ GYVENSENOS POKYČIAI 2020 m., palyginus su 2016 m., Skuodo rajono 5, 7, 9 klasių mokinių:

Teigiami

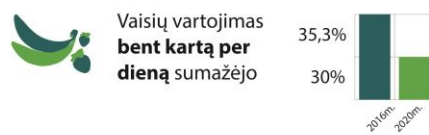

Pastaba – mokinių apklausa vykdoma kovo–gegužės mėnesiais, tačiau 2020 m. apklausa buvo vykdoma rugsėjo mėnesį dėl COVID-19 ligos epidemiologinės situacijos šalyje.

Plakatas išleistas Skuodo rajono savivaldybės 2020 m. lėšomis. Tyrimą atliko ir informaciją parengė: Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, Klaipėdos g. 11, Gargždai

Tel. (8 46) 453754, faks. (8 46) 470064,
el. p. info@visuomenessveikata.lt
www.visuomenessveikata.lt

Neigiami

Nepakito

Rūkančių elektronines cigaretes ar naudojančių panašius elektroninius įtaisus rūkymui **bent kartą per paskutinius 12 mėnesių** procentas nepakito

Dantų valymo įpročiai dažniau **nei kartą per dieną** išlieka nepakitę

Atšvaitų naudojimas **visada** tamsiu paros metu lauke nepakito

KLAIPĖDOS RAJONO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS